

แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดตั้ง ทสปช.

การดำเนินงานของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พ.ค.ท.)

ขบวนการคอมมิวนิสต์ ได้เริ่มเคลื่อนไหวในประเทศไทย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๘ ระยะเวลาเป็นการเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องให้คนจีนในประเทศไทยสนับสนุนพรรคก๊กมินตั๋ง ในประเทศจีนต่อสู้กับญี่ปุ่น ในปี พ.ศ. ๒๔๙๐ จึงได้ขยายบทบาทเข้ามาในหมู่คนไทย โดยเฉพาะนักเรียน นักศึกษา ที่มีหัวก้าวหน้า ช่วงระยะเวลาการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ปี ๒๔๙๕ คอมมิวนิสต์ได้ฉวยโอกาสเคลื่อนไหวโฆษณาชวนเชื่อในหมู่ประชาชนโดยทั่วไป เป็นเหตุให้รัฐบาลจำเป็นต้องกำหนดมาตรการการป้องกัน ภัยการออกพระราชบัญญัติว่าด้วยคอมมิวนิสต์ พ.ศ. ๒๔๙๖ และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๙๘ ในระยะต่อมา พร้อมทั้งดำเนินการปราบปรามควบคู่กันไป

004729

ดูรายละเอียดใน นิคม บัญญัติ, "ทัศนคติต่อการก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ การศึกษาเปรียบเทียบเจ้าหน้าที่ตำรวจ กับเจ้าหน้าที่พัฒนากรในจังหวัดเพชรบูรณ์" (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๒) หน้า ๔๖-๔๘ : รัศมี ศรีวรพงษ์พันธ์, "อิทธิพลทางอุดมการณ์ของพรรคคอมมิวนิสต์จีนต่อพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย" วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๕), หน้า ๔๕ - ๕๘, : ประสิทธิ์ ไชยทองพันธ์, สงครามคอมมิวนิสต์ (กรุงเทพฯ : สยามบรรณกิจ, ๒๕๒๒), หน้า ๒๖๐ - ๓๓๘.

ขบวนการคอมมิวนิสต์จึงต้องดำเนินการอย่างลับ ๆ เรื่อยมา และได้ประกาศจัดตั้งพรรคขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๕ หลังจากรัฐประหาร พ.ศ. ๒๔๙๐ พรรคคอมมิวนิสต์เห็นว่าการดำเนินการปฏิวัติในประเทศไทยโดยอาศัยวิถีทางรัฐสภานั้นไม่มีทางสำเร็จ จึงได้เปลี่ยนแนวทางการต่อสู้มาเป็นการทำสงครามประชาชนในชนบท และยึดนโยบาย "ป่าล้อมบ้าน บ้านล้อมเมือง" เป็นหลัก ทั้งนี้เป็นผลจากการวิเคราะห์สังคมไทยว่า เป็นสังคมกสิกรรม ดังนั้นการที่จะดำเนินงานให้สำเร็จตามจุดหมาย จำเป็นจะต้องอาศัยพลังประชาชนเป็นพื้นฐาน และได้ดำเนินการอย่างจริงจังตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๔ เป็นต้นมา จนกระทั่งรัฐบาลได้ทำการปราบปรามอย่างรุนแรงปลายปี ๒๕๐๘ ประกอบกับ นายเฉินยี (Chen Yi) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของสาธารณรัฐประชาชนจีนได้กล่าวต่อหน้านักการทูตว่า สงครามกองโจรจะเกิดในประเทศไทย ปี ๒๕๐๘^๑ หลังจากนั้นไม่นานกองกำลังติดอาวุธของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยได้ปะทะกับเจ้าหน้าที่เป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๐๘ ที่บ้านนาบัว ตำบลเรณู อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม (ปัจจุบันอยู่ในพื้นที่อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม)^๒ ต่อมาการต่อสู้ได้ขยายตัวกว้างขวางออกไปในทุกภาคของประเทศ และการขยายตัวของกองกำลังติดอาวุธก็เพิ่มมากขึ้นจนกระทั่งได้จัดตั้งเป็นกองทัพปลดแอกประชาชนแห่งประเทศไทย (ท.ป.ท.) เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๑๒.

---

^๑ Daniel Wit, Thailand Another Vietnam (N.Y. : Charles Scribner's sons, 1968), p.3 ; Stephen I. Alpern, "Insurgency in Northeast Thailand: A New Cause for Alarm," Asian Survey 8 (August 1975) : 684.

^๒ สายหยุด เกิดผล, พล.อ.; สมชัย รั้ววิจิตร. อนาคตของไทย (พระนคร : กรุงเทพมหานครพิมพ์, ๒๕๑๘), หน้า ๘๘.

ยุทธศาสตร์ในการต่อสู้ของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย

พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พ.ค.ท.) ใช้ยุทธศาสตร์ในการทำสงครามปฏิวัติตามแนวความคิดของ เหมา เจ๋อ ตุง เป็นหลัก โดยพยายามสร้างฐานมวลชนขึ้นในชนบทตามแผน "ป่าล้อมบ้าน บ้านล้อมเมือง"^๑ และนำบทเรียนจากการต่อสู้ของคอมมิวนิสต์ในเวียดนาม ลาว และคิวบามาพิจารณา^๒ โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ ๓ ประการที่จะอำนวยให้ให้พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยดำเนินงานสำเร็จก็คือ กองกำลังติดอาวุธ พรรคและแนวร่วม^๓

สงครามปฏิวัติของประชาชนตามทัศนะของ เหมา เจ๋อ ตุง เป็นส่วนผสมระหว่างการจัดตั้งกองกำลังติดอาวุธ และยุทธศาสตร์สงครามกองโจร ทั้งนี้เพราะเหมา เจ๋อ ตุง เชื่อว่า "อำนาจรัฐเกิดจากปากกระบอกปืน" ซึ่งพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยได้ยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติ และได้ย้ำในเรื่องนี้บ่อยครั้งไม่ถวน เช่น จากแถลงการณ์วันครบรอบ ๓๒ ปี ของการตั้งพรรคที่ประกาศทางวิทยุเสียงประชาชนแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๑๗ ก็ยังยืนยันว่า "...มีแต่หนทางยึดอำนาจรัฐด้วยกำลังอาวุธโดยใช้ชนบทล้อมเมือง

โรเบิร์ต ทอมป์สัน, พิชิตการก่อความไม่สงบคอมมิวนิสต์, แปลโดย สมโภชน์ วิไลจิตต์ และสุวิทย์ สุวรรณ (พระนคร : ศวิพรการพิมพ์, ๒๕๑๕), หน้า ๒๓.

^๒ วีระ ชัยพิมลฉลิน, "จุดอ่อนของการดำเนินการป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโททางรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๘), หน้า ๕.

^๓ กองทัพบก ๒ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๒ "แนวสอนการฝึกไทยอาสาป้องกันชาติ เล่มที่ ๑ ๒๕๒๓" (อักษำเนา), หน้า ๑๑.

ถือการต่อสู้ด้วยอาวุธในชนบทเป็นรูปการต่อสู้เอก ประสานด้วยรูปการต่อสู้อื่น ๆ เท่านั้น..."^๑

และในวันครบรอบ ๓๓ ปี ของการก่อตั้งพรรค เมื่อ ๑ ธันวาคม ๒๕๑๘ ก็ได้ออกแถลงการณ์ออกมาอีกว่า "...โดยเฉพาะได้นำประชาชนเราลุกขึ้นดำเนินการต่อสู้ด้วยอาวุธอย่างกล้าหาญเด็ดเดี่ยวทำให้ประชาชนเราเข้าใจสัจธรรมเกี่ยวกับอำนาจรัฐเกี่ยวกับกระบอกปืนและคัสสิไนจ์จับปืนขึ้นต่อสู้ภายใต้การนำของพรรคมากขึ้นทุกที..."^๒

ดังนั้น เป้าหมายในการทำสงครามปฏิวัติจึงมีได้แต่เพียงรัฐบาลและกองกำลังต่าง ๆ ของรัฐบาลเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจาก เหม่า เจอตุง เห็นว่าการทำสงครามต้องใช้เวลานาน และขยายการต่อสู้ด้วยกำลังอาวุธให้กระจายไปทั่วประเทศให้กลายเป็นสงครามประชาชน โดยมุ่งเน้นหนักอยู่ที่กำลังชาวนาในชนบท^๓ พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ไว้ ๓ ขั้นตอน ดังนี้ คือ ๔ ขั้นรับ ชัยชนะ และขั้นรุก

^๑ เสียนี ปราโมช ม.ร.ว. สมุดปกขาวประชาชนนครรัฐ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรรมศาสนา, ๒๕๑๘), หน้า ๗.

^๒ วฤทธิ ชินสาย, บุญปลุก ส่วนพงษ์, สิทธานนท์ วัชรประเทศ, พคท.วันนี้, หน้า ๑๑๒.

^๓ วัชรวัชรวิวัฒน์, "อิทธิพลทางอุดมการณ์ของพรรคคอมมิวนิสต์จีนต่อพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย", หน้า ๔๓.

^๔ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๗-๔๘, นิคม ปัญจวัฒน์, "ทัศนคติต่อการก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ การศึกษาเปรียบเทียบเจ้าหน้าที่ตำรวจกับเจ้าหน้าที่พัฒนาการภายในจังหวัดเพชรบูรณ์", หน้า ๕๖-๕๗, วฤทธิ ชินสาย และคณะ, พ.ค.ท.วันนี้, หน้า ๑๐๕ - ๑๐๗.

ชั้นที่ ๑ ชั้นรับ ในระยะนี้กองกำลังของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย
ยังคงยกอาวุธมากไม่ว่าจะเป็นค่านักกำลังคน อาวุธ และทรัพยากร การดำเนินงาน
จึงมุ่งหนักทางด้านการปกครองขยายมวลชนและสร้างพรรคให้เข้มแข็งด้วยวิธี "แสง
จุกรวม สงวนจุกต่าง" ประนีประนอมผลประโยชน์กันเป็นหลัก มีเป้าหมายของการ
ปฏิบัติงานอยู่ที่ชาวนา กรรมกร นิสิตนักศึกษา พนักงานและข้าราชการชั้นผู้น้อย นอกจากนี้
นี้พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยยังเร่งสร้างกำลังคนเขตจรยุทธ์ จุดที่มั่น และฐานที่
มั่นให้เข้มแข็งอีกด้วย * โดยพยายามหลีกเลี่ยงไม่ปะทะกับกำลังของเจ้าหน้าที่รัฐบาล

ชั้นที่ ๒ ชั้นยัน เป็นชั้นที่พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยสามารถขยาย
มวลชน จัดตั้งกองกำลังติดอาวุธได้กว้างขวางขึ้น ก็จะเริ่มดำเนินการบ่อนทำลาย
ระบอบการปกครองและเศรษฐกิจที่เป็นอยู่ จะไม่หลีกเลี่ยงการปะทะกับกองกำลัง
ของเจ้าหน้าที่รัฐบาล ลอบข่มขู่โจมตีเมื่อมีโอกาสได้เปรียบ ลอบก่อวินาศกรรมข่มขู่

---

* เขตจรยุทธ์ หมายถึง เขตที่หน่วยติดอาวุธของคอมมิวนิสต์ใช้เป็นที่พักผ่อน
เคลื่อนไหวไปมา ในเขตนี้คอมมิวนิสต์จะต่อสู้ด้วยอาวุธกับเจ้าหน้าที่ก่อเมื่อพิจารณา
แล้วว่าฝ่ายตนต้องชนะเท่านั้น

จุดที่มั่น หมายถึง จุดซึ่งมักจะเป็นพื้นที่แคบ ๆ ที่มีความสำคัญทางการเมือง
การทหารต่อคอมมิวนิสต์มากเป็นพิเศษ กำลังทหารของคอมมิวนิสต์มีมากพอสมควร จึง
มักจะไม่ยอมละทิ้งจุดที่มั่นให้เจ้าหน้าที่ยึดครองง่าย ๆ

ฐานที่มั่น หมายถึง จุดที่มั่นที่ขยายตัวกว้างใหญ่ไพศาล มีกำลังคน อาวุธ เสบียง
อาหาร และอื่น ๆ มาก ในเขตนี้คอมมิวนิสต์จะพยายามรักษาพื้นที่อย่างจริงจัง.

เอาชีวิตบุคคลสำคัญ ส่วนงานขยาย มวลชน การสร้างพรรค กำลังคน ตลอดจน
เขตจรยุทธ์ จุดที่มั่น และฐานที่มั่นก็ยังคงดำเนินต่อไปเช่นกัน

ขั้นที่ ๓ ขันรุกหรือขั้นทำสงครามแตกหัก เป็นขั้นที่กองกำลังของพรรค
คอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยมีความกล้าแข็งและขีดความสามารถทางทหารไม่เป็น
รองกำลังของฝ่ายรัฐบาล เริ่มเข้าสู่การทำสงครามในรูปแบบ (conventional warfare)
เข้ายึดอำนาจรัฐด้วยอาวุธ เพื่อให้ได้ชัยชนะอย่างเด็ดขาด

จากข้อพิจารณาดังกล่าวข้างต้น มีผู้เกรงว่าพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย
ได้เริ่มก้าวเข้าสู่ยุทธศาสตร์ขั้นนี้แล้ว แต่อย่างไรก็ตามพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย
ยังอยู่ในขั้นจัดตั้งองค์การ โดยการเข้ามามีอิทธิพลต่อราชบริหารการโฆษณาชวนเชื่อ
และการต่อสู้ด้วยอาวุธแบบกองโจรหรือจรยุทธ์ ๒

ประเภทหมู่บ้านของคอมมิวนิสต์

การปลุกระดมมวลชนเพื่อนำไปสู่สงครามประชาชนนั้น พรรคคอมมิวนิสต์
แห่งประเทศไทยจะกำหนดพื้นที่ที่พิจารณาแล้ว เห็นว่าจะสามารถขยายเป็นเขตฐานที่มั่น
ได้เป็นสำคัญ จากการดำเนินงานแทรกซึมปลุกระดมมวลชนและจัดตั้งตามหมู่บ้านต่าง ๆ
มาแล้ว พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ได้จำแนกประเภทหมู่บ้านที่เข้าดำเนินการ
แทรกซึมบ่อนทำลาย ดังนี้ ๓

^๑ วฤทธิ์ ชินสาย และคณะ, พคท.วันนี้, หน้า ๑๐๗.

^๒ เส็นีย์ ปราโมช, สมุดปกขาวประชาชนควรรู้, หน้า ๘๒.

^๓ กองทัพอากาศที่ ๒ ส่วนหน้าและกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน เขต ๒
เอกสารประกอบคำบรรยาย หลักสูตรการเมืองเร่ร่อน, หน้า ๘๘, วฤทธิ์ ชินสาย และ
พคท.วันนี้, หน้า ๒๐๐ - ๒๐๑.

๑. หมู่บ้านสัมพันธ์ เป็นหมู่บ้านที่คอมมิวนิสต์เพิ่งเริ่มทำความรู้จักกับชาวนา
ชาวไร่

๒. หมู่บ้านขยาย เป็นหมู่บ้านที่คอมมิวนิสต์เข้าไปดำเนินการปลุกระดมมวลชน
ในหมู่บ้าน แต่ยังไม่จัดตั้งแกนบ้าน

๓. หมู่บ้านคุม เป็นหมู่บ้านที่คอมมิวนิสต์สามารถดำเนินการจัดตั้งมวลชน
ควบคุมสภาพภายในหมู่บ้าน และนำการเคลื่อนไหวทางด้านต่าง ๆ ได้

๔. หมู่บ้านคุมมั่นคง เป็นหมู่บ้านที่คอมมิวนิสต์ได้เข้ามาจัดตั้งแกนบ้าน
หน่วยพรรคประจำหมู่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน แนวร่วม และทหารบ้าน หรือหน่วย
จรรยาประจำบ้าน (น.จ.บ.) ได้อย่างกว้างขวาง นอกจากนี้ยังสามารถสั่งประชาชน
ให้เข้าป่าได้ภายใน ๒๔ ชั่วโมง

๕. หมู่บ้านสู้รบ เป็นหมู่บ้านที่คอมมิวนิสต์เตรียมหรือจัดเปลี่ยนแปลงภูมิประเทศ
ให้อยู่ในลักษณะที่พร้อมจะสู้รบ โดยมีการขุดสนามเพลาะ ขุดหลุมขบถ ขุดอุโมงค์
เตรียมวางกับระเบิดต่าง ๆ และติดอาวุธให้แก่วางเป็นส่วนใหญ่

๖. หมู่บ้านปลดปล่อย เป็นหมู่บ้านที่คอมมิวนิสต์ขับไล่หรือขจัดอิทธิพลของ
เจ้าหน้าที่รัฐบาลได้โดยสิ้นเชิง เจ้าหน้าที่รัฐบาลไม่สามารถเข้าไปในหมู่บ้านได้
พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยจะเข้าไปขึ้นนำการปกครอง และควบคุมทุกสิ่งทุกอย่าง
นับตั้งแต่การผลิต การใช้แรงงาน การเก็บภาษีไปจนถึงการเกณฑ์ราษฎรเข้าไปเป็น
ทหารประจำการของกองทัพปลดแอกแห่งประเทศไทย

อนึ่ง เมื่อคอมมิวนิสต์สามารถปลดปล่อยหมู่บ้านใดได้แล้ว มักจะจัดให้มีการ
เลือกตั้งผู้บริหารหมู่บ้าน และยกระดับให้เป็น "หมู่บ้านอำนาจรัฐ" ตามลำดับ

ในปัจจุบัน พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย เห็นว่าสามารถจัดตั้งหมู่บ้าน
ปลดปล่อยหรือหมู่บ้านอำนาจรัฐได้แล้วจำนวนหนึ่ง ซึ่งจะเห็นได้จาก แถลงการณ์จัดตั้ง
ครบรอบ ๓๑ ปี ของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย เมื่อ ๑ ธันวาคม ๒๕๑๖ ความว่า

"...ในปัจจุบัน อำนาจรัฐปฏิบัติท้องถิ่นของประชาชน เช่น
สภาชุมชนประชาชนและรัฐบาลประชาชนท้องถิ่นได้จัดตั้งขึ้น
แล้วในท้องถิ่นส่วนหนึ่ง อำนาจรัฐนี้ค่านึงค้ำเนินแต่จัดการ
ต่อต้านพวกปฏิกริยาชาตินิยม และพวกปฏิกริยาปฏิวัติซึ่งเป็น
ศัตรูของการปฏิบัติและของประชาชน อีกค่านึงค้ำเนิน
ประชาธิปไตยภายในหมู่ประชาชน พิทักษ์ผลประโยชน์ของ
ประชาชนและรับใช้ประชาชน..."^๑

จากเอกสารของ พคท. ที่ยึดได้ ซึ่งเป็นเอกสารเกี่ยวกับการ "ขึ้นงาน"
ของ พคท. ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือก็แสดงให้เห็นว่า พคท. มีเขตยึดครองแล้วอย่าง
แน่นอน โดยเฉพาะในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในภาคเหนือนั้น พคท.
เริ่มก่อตั้งอำนาจรัฐขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อประมาณปี ๒๕๑๕ ที่บริเวณ "ภูเวง" ในพื้นที่
อำเภอเมือง จังหวัดน่าน สำหรับในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พคท. สามารถก่อตั้ง
ฐานที่มั่นได้สำเร็จ เมื่อประมาณเดือน ตุลาคม ๒๕๑๖ ในพื้นที่จังหวัดนครพนม^๒

แนวความคิดของทางราชการในการป้องกันและปราบปราม

เป้าหมายการดำเนินงานของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พคท.) อยู่
ที่ประชาชนในชนบท ดังนั้น หลักการสำคัญที่สุดของรัฐบาล คือ "จะต้องเอาชนะคอมมิวนิสต์"

^๑ เสนีย์ ปราโมช, สมุดปกขาว ประชาชนควรรู้, หน้า ๔.

^๒ รัศมี ศรีวรพงษ์พันธ์, "อิทธิพลทางอุดมการณ์ของพรรคคอมมิวนิสต์จีนต่อพรรค
คอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย", หน้า ๑๖๑.

^๓ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงใน, ยุทธศาสตร์การต่อสู้กับพรรคคอมมิวนิสต์
แห่งประเทศไทย (พ.ค.ท.) (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กระดาษบางปะอิน, ๒๕๒๑),
หน้า ๑ - ๑๐.

ที่หมู่บ้าน" อันหมายถึงจะต้องใช้ความพยายามทุกวิถีทางที่จะสร้างสามัคคีธรรม ความ
พอใจแก่ราษฎรในหมู่บ้านซึ่งเคยตกอยู่ใต้อิทธิพลของผู้ออกการร้ายคอมมิวนิสต์ (ผกค.)
ให้หันมาสนับสนุนเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐบาลอย่างมั่นคงถาวร ตามยุทธศาสตร์ "บ้านล้อมป่า"
หมู่บ้านซึ่งตกอยู่ภายใต้อิทธิพลต่าง ๆ เหล่านี้ เรียกว่า "หมู่บ้านเป้าหมาย"

ความสำคัญของหมู่บ้านเป้าหมาย มีดังนี้

๑. เพื่อเป็นเป้าหมายรวมในการปฏิบัติงานระหว่าง พลเรือน ตำรวจ ทหาร
และประชาชนในการเอาชนะผู้ออกการร้ายคอมมิวนิสต์
๒. เพื่อกำหนดลำดับความเร่งด่วนในการปฏิบัติงาน
๓. เพื่อประหยัดงบประมาณและกำลังพล ป้องกันการทำงานซ้ำซ้อนกัน
๔. เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิบัติการทางทหาร
๕. เพื่อเป็นข้อพิจารณา และ/หรือ ตรวจสอบการเปลี่ยนแปลง (หรือความเข้ม
ของการคุกคามของหมู่บ้าน)

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) ได้แบ่งหมู่บ้านเป้าหมาย
ออกเป็น ๒ ประเภทใหญ่ ๆ คือ

๑. หมู่บ้านเป้าหมายตามลักษณะการปราบปราม แบ่งได้เป็นหมู่บ้านป้องกัน
และหมู่บ้านแย่งชิง
๒. หมู่บ้านเป้าหมายตามลักษณะการคุกคามของ ผกค. แบ่งได้เป็น
หมู่บ้านประเภท ก. (สีเหลือง) ประเภท ข. (สีเขียว) ประเภท ค. (สีชมพูอ่อน)
ประเภท ค_๒ (สีชมพูแก่) ประเภท ง ประเภท จ.

การแบ่งประเภทหมู่บ้านเป้าหมาย

ตามลักษณะการปราบปราม	ป้องกัน			แย่งชิง		
	ก	ข	ค _๑	ค _๒	ง	จ
ตามลักษณะการคุกคามของ ผกค.						

๑. หมู่บ้านเป้าหมายตามลักษณะการปราบปราม

๑.๑ หมู่บ้านป้องกัน คือ หมู่บ้านที่ยังไม่มีการแทรกซึมของผู้ออกการร้ายคอมมิวนิสต์ แต่เป็นหมู่บ้านที่ค่อนข้างห่างไกล โคกเคี้ยว ล่อแหลมต่อการที่ ผกค. เข้ามาแทรกซึมหรืออยู่ในทิศทางกรรูกของ ผกค. หมู่บ้านประเภทนี้อาจมี ผกค. เข้ามาเป็นครั้งคราว หรืออาจถูก ผกค. ฝังแกนไว้บ้างแล้ว แต่ยังง่ายต่อการที่รัฐบาลจะเข้าไปดำเนินการจิตวิทยา เพื่อทำความเข้าใจกับประชาชน หมู่บ้านประเภทนี้ประกอบด้วย หมู่บ้านประเภท ก. (สี่เหลี่ยม) ประเภท ข. (สี่เหลี่ยม) ประเภท ค. (สี่เหลี่ยม)

๑.๒ หมู่บ้านแยงชิง คือหมู่บ้านที่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของคอมมิวนิสต์แล้วเนื่องจาก ผกค. ได้จัดตั้งแกนบ้าน และกรรมการบ้านไว้ในหมู่บ้าน สามารถควบคุมชาวบ้านได้ ทำให้ชาวบ้านไม่กล้าให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ และในหมู่บ้านอาจมีหน่วยจรรยาประจำหมู่บ้าน (นจบ.) แล้ว บางหมู่บ้านที่มีการจัดตั้งของ ผกค. เข้มแข็งหรือที่ ผกค. เรียกว่า หมู่บ้านสู้รบ จะมีการซุกหุ้มนุ้คน ซุกคู้ยงไว้ใต้อันบ้าน หรือรอบ ๆ บ้านค่วย เมื่อเจ้าหน้าที่เข้าไปในหมู่บ้านจะถูกต่อต้าน ชุมยง กลไกของรัฐ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครู จะไม่สามารถทำงานตามหน้าที่ได้ และไม่กล้าปฏิบัติภารกิจใด ๆ ที่แสดงให้เห้นว่าสนับสนุนนโยบายของรัฐบาล ดังนั้น ถ้าหากฝ่ายรัฐบาลสามารถแยงชิงหมู่บ้านประเภทนี้กลับคืนมาได้ ก็จะเป็นปัจจัยชี้ขาดในการเอาชนะ ผกค. หมู่บ้านประเภทนี้ ประกอบด้วย หมู่บ้านประเภท ค_๒ (สี่เหลี่ยม) ประเภท ง. และประเภท จ.

๒. หมู่บ้านเป้าหมายตามลักษณะการคุกคามของ ผกค.

๒.๑ หมู่บ้านประเภท ก. (สี่เหลี่ยม) เป็นหมู่บ้านที่มีที่ตั้งล่อแหลม โคกเคี้ยว อยู่ในทิศทางที่ ผกค. น่าจะต้องขยายอิทธิพลเข้าไป ราษฎรในหมู่บ้านมีความคับแค้นทางจิตใจ ประสบปัญหาความยากจนและความไม่เป็นธรรมในสังคม

๒.๒ หมู่บ้านประเภท ข. (สี่เขียว) ผกค.) เริ่มแทรกซึมและเคลื่อนไหว
ในหมู่บ้านแล้ว มีราษฎรบางส่วนเกิดความศรัทธาเชื่อถือ และให้การสนับสนุน เช่น
รับฝากชื่อของให้ แบ่งอาหารให้ ผกค. เข้ารับฟังการโฆษณาชวนเชื่อ เป็นต้น

๒.๓ หมู่บ้านประเภท ค๑ (สี่ชมพูอ่อน) ผกค. ได้เข้ามาจัดตั้งแกนบ้าน
แต่ยังอยู่ในระยะเริ่มแรก

๒.๔ หมู่บ้านประเภท ค๒ (สี่ชมพูแก่) การจัดตั้งแกนบ้านของ ผกค.
ได้กระทำมานาน และเข้มแข็งแล้ว มีการตั้งกรรมการบ้าน ราษฎรไม่ค่อยให้ความ
ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ อาจจะมีการจัดตั้งหน่วยจรรยาพรประจำหมู่บ้าน (น.จ.บ.) ขึ้นแล้ว

๒.๕ หมู่บ้านประเภท ง. การจัดตั้งของ ผกค. เข้มแข็งมาก
เจ้าหน้าที่เข้าไปในหมู่บ้านได้ยาก มักจะมีการปะทะกับกองกำลังติดอาวุธของ ผกค.
ซึ่งเคลื่อนไหวอยู่ใกล้ ๆ กับหมู่บ้าน

๒.๖ หมู่บ้านประเภท จ. เป็นเขตปลอดพลอย หรือเป็นฐานที่มั่นของ
ผกค. ผกค. จัดตั้งด่านตรวจตามเส้นทางเข้าหมู่บ้าน กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน และชาวบ้าน
ส่วนใหญ่จะไม่ยอมให้ความร่วมมือกับทางราชการ การศึกษาตามโรงเรียนต้องหยุดไป
หรืออาจจะยังมีการสอนอยู่บ้าง แต่ต้องทำตามคำสั่งของคอมมิวนิสต์ กำลังของ
เจ้าหน้าที่เข้าไปในหมู่บ้านได้ด้วยการสู้รบทางอาวุธ

เปรียบเทียบหมู่บ้านเป้าหมายของคอมมิวนิสต์และหมู่บ้านเป้าหมายของทางราชการ

จากยุทธศาสตร์ของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยและของทางราชการ
ต่างก็เน้นให้ความสำคัญต่อหมู่บ้าน เราจึงจะเห็นได้ว่าหมู่บ้านเป้าหมายของทางราชการ
ที่กำหนดขึ้นมานั้นมีลักษณะ เป็นการแกยุทธศาสตร์ "ป่าล้อมบ้าน" ของพรรคคอมมิวนิสต์แห่ง
ประเทศไทย ซึ่งก็พอจะสรุปเปรียบเทียบหมู่บ้านเป้าหมายของทั้ง ๒ ฝ่ายได้ดังนี้

๑. หมู่บ้านประเภท ก. เป็นหมู่บ้านที่ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ยังไม่ได้เข้า
มาแทรกซึม แต่มีสภาพแวดล้อม ปัญหาความยากจนและความไม่เป็นธรรมต่าง ๆ ซึ่ง

เป็นเงื่อนไขที่คอมมิวนิสต์จะเข้ามาปลุกระดมมวลชนได้ง่าย เปรียบเทียบกับหมู่บ้าน
สัมพันธ์ หมู่บ้านประเภทนี้ทางราชการจะเข้าดำเนินการทางการเมือง โดยการปฏิบัติ
การจิตวิทยา และช่วยเหลือประชาชนในหมู่บ้าน ในขณะที่เดียวกันก็มีการรวมกลุ่ม
ราษฎรอาสาสมัคร

๒. หมู่บ้านประเภท ข. เป็นหมู่บ้านที่ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์เริ่มแทรกซึม
และปลุกระดมมวลชน มีราษฎรบางส่วนเริ่มให้การสนับสนุน เปรียบเทียบกับหมู่บ้าน
ขยาย หมู่บ้านประเภทนี้ทางราชการจะต้องดำเนินการปฏิบัติการจิตวิทยามากขึ้น
กระตุ้นให้ประชาชนตระหนักถึงภัยจากผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ในขณะเดียวกันก็รวม
กลุ่มราษฎรอาสาสมัคร และจัดตั้งหมู่บ้านที่มีโครงสร้างที่แข็งแรงสามารถช่วยเหลือ
ตนเองได้ ในรูปของหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อ.พ.ป.) เพื่อระดม
พลังประชาชนมาพัฒนาท้องถิ่นของตน และสกัดกั้นการคุกคามของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์

๓. หมู่บ้านประเภท ค. เป็นหมู่บ้านที่ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์สามารถจัดตั้ง
แกนบ้าน ควบคุมสภาพภายในหมู่บ้านได้ แต่ยังอยู่ในระยะเริ่มแรก เปรียบเทียบได้
กับหมู่บ้านคุม หมู่บ้านประเภทนี้ราษฎรไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ เนื่องจาก
กลัวอิทธิพลของคอมมิวนิสต์ ทางราชการจึงต้องเร่งดำเนินการทางการเมืองหนักขึ้น
ควบคู่ไปกับการจัดตั้งหมู่บ้าน อพป.

๔. หมู่บ้านประเภท ค.๒ เป็นหมู่บ้านที่ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์เข้ามาแทรกซึม
และจัดตั้งแกนบ้าน เป็นระยะเวลาพอสมควร มีการตั้งกรมการบ้าน และทหาร
บ้าน หรือหน่วยจรยุทธ์ประจำหมู่บ้าน เปรียบเทียบกับหมู่บ้านคุมมั่นคง ซึ่ง
คอมมิวนิสต์เข้ามามีอิทธิพลต่อประชาชนมากขึ้น ทางราชการจึงต้องดำเนินการแย่งชิง
ประชาชนกลับคืนมา มีการรวมกลุ่มและจัดตั้งไทยอาสาป้องกันชาติประเภทป้องกัน

๕. หมู่บ้านประเภท ง. เป็นหมู่บ้านที่มีการจัดตั้งของคอมมิวนิสต์เข้มแข็ง
มาก เจ้าหน้าที่ทางราชการเข้าไปในหมู่บ้านมักจะต้องปะทะกับกองกำลังติดอาวุธ
ของคอมมิวนิสต์ เปรียบเทียบกับหมู่บ้านสู้รบ หมู่บ้านประเภทนี้ต้องดำเนินการ
ทางทหารควบคู่กันไปสามารถดำเนินการทางการเมือง

ประเภทของหมู่บ้านเป้าหมาย

ประเภท	ตามการแบ่งของรัฐบาล		ประเภท
	ตามลักษณะการบริการของ ป้องกัน	ตามลักษณะการบริการ แย่งชิง	
หมู่บ้านต้นโพธิ์	ลักษณะสำคัญ	ลักษณะสำคัญ	ก. (สีเหลือง)
หมู่บ้านขยาย	<ul style="list-style-type: none"> - เพิ่งเข้ามารู้จักชาวบ้าน - เริ่มเข้ามาปลูกกระท่อม แต่ยังไม่จัดตั้งแกนบ้าน - จัดตั้งแกนบ้านและสามารถควบคุมสภาพในหมู่บ้าน 	<ul style="list-style-type: none"> - ยังไม่มีการแทรกซึมแต่ตลอด ยังมีเงื่อนไขที่คอมมิวนิสต์จะเข้ามาปลุกกระดมมวลชนได้ง่าย - ชาวบ้านเริ่มให้การสนับสนุน เช่น แบ่งปันอาหารและข้าวของให้ เป็นต้น - ราษฎรเริ่มไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐบาล 	ข. (สีเขียว)
หมู่บ้านคุ้ม	<ul style="list-style-type: none"> - จัดตั้งแกนบ้าน กรรมการบ้าน 	<ul style="list-style-type: none"> - คอมมิวนิสต์มีอิทธิพลมากขึ้น ราษฎรไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ ทางรัฐบาลจึงต้องดำเนินการแย่งชิงประชาชนให้กลับคืนมา 	ค. (สีชมพูอ่อน)
หมู่บ้านคุ้มแดง	<ul style="list-style-type: none"> - ไร้เป็นที่สู้รบได้ คัดอาวุธให้กับราษฎร 	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดตั้งของคอมมิวนิสต์เข้มแข็งมาก เจ้าหน้าที่เขาไปในหมู่บ้านปะทะกับกองกำลังติดอาวุธของ พ.ค.ท. 	ง.
หมู่บ้านลุบลอย	<ul style="list-style-type: none"> - ผ.ก.ค. ควบคุมสภาพภายในหมู่บ้านได้เด็ดขาด 	<ul style="list-style-type: none"> - อำนาจรัฐไม่สามารถเข้าควบคุมได้ ต้องให้กำลังทหารเข้าปราบปราม 	จ. (สีแดง)

๖. หมู่บ้านประเภท จ. เป็นเขตปลดปล่อยหรือฐานที่มั่นของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ อำนาจรัฐไม่สามารถเข้าควบคุมได้ เปรียบเทียบกับหมู่บ้านปลดปล่อย ต้องใช้ปฏิบัติการทางทหารเข้าปราบปรามแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น

ส่วนการกำหนดเอาหมู่บ้านเป้าหมายประเภทต่าง ๆ นั้นขึ้นอยู่กับศูนย์ ทสปช.ภาค ศูนย์ ทสปช. จังหวัด และศูนย์ ทสปช.อำเภอ ร่วมกันกำหนดขึ้นมา จากรายงานสถานการณ์ความมั่นคงของอำเภอศรีบุรี ประเมินว่าในปี ๒๕๒๓ อำเภอศรีบุรีมีจำนวนหมู่บ้านเป้าหมายแยกตามประเภทต่าง ๆ ดังนี้

หมู่บ้านสีเขียว	๘	หมู่บ้าน
หมู่บ้านประเภท ก.	๒๘	หมู่บ้าน
หมู่บ้านประเภท ข.	๒๗	หมู่บ้าน
หมู่บ้านประเภท ค.	๙	หมู่บ้าน
หมู่บ้านประเภท ง.	-	หมู่บ้าน
หมู่บ้านประเภท จ.	-	หมู่บ้าน

จำนวนหมู่บ้านเป้าหมายประเภทต่าง ๆ ของอำเภอศรีบุรี (เม.ย. - ก.ย. ๒๓)

ตำบล	จำนวนหมู่บ้านเป้าหมายประเภทต่าง ๆ					
	สีเขียว	ประเภท ก.	ประเภท ข.	ประเภท ค.	ประเภท ง.	ประเภท จ.
แซะ	-	๔	๓	๒	-	-
ศรีบุรี	๕	๑	๕	๑	-	-
โคกกระชาย	-	๑	๓	๑	-	-
จระเขหิน	๓	๑๐	๑	๔	-	-
เจดีย์	-	๓	๒	๑	-	-
มาบตะโกเอน	-	๖	๓	๑	-	-
รวม	๘	๒๘	๒๔	๙	-	-

สำหรับมาตรการในการป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์ที่ทางรัฐบาลนำมาใช้
 ในอดีตนั้น มีหลายประการด้วยกัน เช่น เน้นการปราบปรามเป็นหลัก เน้นการพัฒนา
 เน้นการปรับปรุงระบบราชการ เป็นต้น^๑ เท่าที่ผานมาปรากฏว่า บางมาตรการ
 ได้รับความน้อยมาก บางมาตรการก็แทบจะไม่ได้ผลเลย มีหน้าซ้ำกลับจะยิ่งเพิ่มความ
 กลางแข็งให้กับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยมากขึ้นทุกที รัฐบาลจึงได้หันมาทบทวน
 ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น และนำยุทธวิธีของคอมมิวนิสต์มาศึกษา เพื่อกำหนดมาตรการ
 ในการต่อสู้เสียใหม่ โดยเน้นการต่อสู้ทางการเมือง แต่จะต้องหนุนช่วยด้วยกองกำลัง
 ทหาร หรือที่เรียกว่านโยบาย "การเมืองนำการทหาร"^๒ กล่าวคือ งานการเมือง
 เป็นสิ่งชี้ขาด งานการทหารจะต้องสนับสนุน และส่งเสริมให้บรรดุงการกิจงานการเมือง
 เป็นสำคัญ รัฐบาลจึงได้กำหนดมาตรการไว้ ๒ ประการด้วยกันคือ มาตรการทาง
 การเมืองและมาตรการทางทหาร

มาตรการทางการเมือง หมายถึง การดำเนินการใด ๆ ในด้านการ
 ปกครอง เศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยา และอื่น ๆ ที่มีใช้การทหาร

มาตรการทางทหาร หมายถึง การใช้อาวุธเข้าบังคับและทำลาย ผกค. โดย
 กำลังทหาร ตำรวจ อส. กำลังกึ่งทหารและอื่น ๆ ซึ่งถืออาวุธ

---

^๑ สายหยุด เกิดผล และสมชัย รัทวิจิตร, ยุทธศาสตร์เพื่อการดำรงอยู่
ของชาติ (กรุงเทพมหานคร : อำนวยการพิมพ์, ๒๕๑๘), หน้า ๒๑๘ - ๒๔๘.

^๒ คำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ ๖๖/๒๕๒๓ ลงวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๒๓ เรื่อง
นโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์.

ส่วน มาตรการในการต่อสู้ทางการเมืองในชนบท ได้กำหนดไว้ ๔
ขั้นตอน ดังนี้ ๑

ขั้นที่ ๑ ปฏิบัติการทางจิตวิทยา

ขั้นที่ ๒ การทำลายโครงสร้างของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย
ได้แก่ แกนบ้าน ผู้สนับสนุน ผู้เห็นอกเห็นใจ เป็นต้น

ขั้นที่ ๓ การจัดตั้งราษฎรอาสาสมัคร

ขั้นที่ ๔ การจัดตั้งหมู่บ้านที่มีโครงสร้างมั่นคงและแข็งแรง

ขั้นที่ ๑ การปฏิบัติการทางจิตวิทยา เพื่อให้ประชาชนในหมู่บ้านชนบททราบ
ถึงกลวิธีการดำเนินการกบฏ บังคับ ตลอดจนภัยอันตรายที่จะเกิดขึ้นต่อประชาชนเมื่อตก
อยู่ภายใต้อิทธิพลของคอมมิวนิสต์

ขั้นที่ ๒ การทำลายโครงสร้างของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยใน
หมู่บ้าน กล่าวคือ ดำเนินการสืบสวนหา แกนบ้าน กรรมการบ้าน และแนวร่วมของ
ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ที่กล้าใจเข้ามาบดขยี้ และจากประชาชนในหมู่บ้าน แล้วเชิญ
ตัวบุคคลเหล่านี้เข้ามารับการอบรมตามโครงการสันติสุข เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
และเปิดเผยกลลวงของคอมมิวนิสต์ ขณะเดียวกันก็ให้เรียนรู้แนวความคิดการปกครอง
แบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เมื่อบุคคลเหล่านี้ได้เปลี่ยนแปลง
ทัศนคติและความคิดแล้วก็ปล่อยกลับสู่ภูมิลำเนาเดิม เพื่อไปชักชวนและชี้แจงให้ราษฎร
ในท้องถิ่นตระหนักถึงภัยของคอมมิวนิสต์และร่วมมือกับทางราชการในการปราบปรามต่อไป

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน, ยุทธศาสตร์การต่อสู้กับพรรค
คอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พ.ค.ท.), หน้า ๓.

ขั้นที่ ๓ การฝึกอบรมและจัดตั้งราษฎรอาสาสมัครหรือไทยอาสาป้องกันชาติ เพื่อให้มีความรู้ในวิธีการป้องกันตนเอง และหมู่บ้าน ตลอดจนช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ ในการป้องกันและปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์

ขั้นที่ ๔ การจัดตั้งหมู่บ้านป้องกันตนเอง และต่อต้านคอมมิวนิสต์ เพื่อให้ราษฎรที่ได้ผ่านการฝึกอบรมมาแล้วสามารถป้องกันและต่อสู้กับคอมมิวนิสต์ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการทหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องจัดตั้งหมู่บ้านที่มีโครงสร้างมั่นคงแข็งแรง และสามารถบริหารงานด้วยตนเองได้ต่อไป

มาตรการทางการเมืองทั้ง ๓ ขั้นตอนดังกล่าวมานี้ เป็นงานที่กระทำต่อหมู่บ้านเป้าหมายในชนบท และการดำเนินงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ย่อมแตกต่างกันไปตามลักษณะของหมู่บ้านเป้าหมาย คือ

๑. หมู่บ้านป้องกัน เป็นหมู่บ้านที่คอมมิวนิสต์ยังไม่ได้จัดตั้งแกนบ้าน กรรมการบ้าน วิธีดำเนินการต่อหมู่บ้านประเภทนี้ เริ่มต้นการปฏิบัติการจิตวิทยาแล้วตามมาด้วยการฝึกอบรมและจัดตั้งไทยอาสาป้องกันชาติ และ/หรือหมู่บ้านอาสาพัฒนาในพื้นที่เป้าหมาย

๒. หมู่บ้านแย่งชิง เป็นหมู่บ้านที่คอมมิวนิสต์จัดตั้งแกนบ้านและกรรมการบ้าน วิธีดำเนินการต่อหมู่บ้านประเภทนี้ต้องเริ่มด้วยการทำลายแกนบ้านและกรรมการบ้านของพรรคคอมมิวนิสต์ในหมู่บ้าน แล้วจึงดำเนินการฝึกอบรมไทยอาสาป้องกันชาติ ประเภทป้องกัน ส่วนการปฏิบัติการจิตวิทยานั้น เลือกรทำได้ทุกโอกาส

สำหรับมาตรการทางทหารใช้เพื่อเป็นการทำลายกองกำลังของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ทำลายแหล่งผลิต แหล่งสะสมเสบียง และเพื่อตัดความสัมพันธ์ระหว่างป่ากับบ้าน สะกัดกั้นการส่งเสบียง อาวุธ และกระสุน เป็นการบีบบังคับให้ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ดำรงอยู่โดดเดี่ยวโดยปราศจากการสนับสนุนของประชาชนในหมู่บ้าน ซึ่งจะช่วยให้ ผกค. ต้องสูญเสียขวัญ และออกมามอบตัวในที่สุด.

ประวัติความเป็นมาของไทยอาสาป้องกันชาติ (ทสปช.)

การรวมกลุ่มราษฎรอาสาสมัครหรือไทยอาสาป้องกันชาติ (ทสปช.) นี้ ได้
แนวความคิดมาจากผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ระดับสูง เช่น นายอัม พุฒผง
นายคำปอง หนองแคน นายเพลินจิต สุขคดี และนางสาวศรีคำ เป็นต้น ซึ่ง
ได้ออกมามอบตัวกับทางกองทัพภาคที่ ๒ และแนะนำว่าถ้าจะต่อสู้กับคอมมิวนิสต์ให้ได้
ผล จะต้องต่อสู้ทั้งแนวร่วมและพรรคด้วย สงครามประชาชนนั้นจุดแตกหักอยู่ที่หมู่บ้าน
หมู่บ้านจะเป็นตัวชี้ขาดว่าผู้ใดจะได้รับชัยชนะ การต่อสู้กับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยจึงต้อง
ใช้การเมืองเป็นหลัก ส่วนการทหารนั้นต้องใช้ต่อสู้ในพื้นที่ที่เป็นป่าเขา

จุดเริ่มต้นของการรวมกลุ่มราษฎรต่อต้านกลุ่มแรก หรือไทยบ้านอาสาป้องกัน
ตนเอง (ทสป.) เกิดขึ้นจากราษฎรบ้านสงเปือย อำเภอภูคาหาร จังหวัดนครพนม
ประมาณ ๒๐ หลังคาเรือน ซึ่งถูกผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์บีบบังคับ กดขี่ขูดรีดมาเป็น
เวลานานจนทนไม่ไหว ในปี ๒๕๑๕ จึงได้รวมกำลังกันใช้อาวุธเท่าที่มีอยู่เข้าต่อสู้
กับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ และต่อมาราษฎรได้ขอร้องให้เจ้าหน้าที่รัฐบาลไปฝึกการ
ใช้อาวุธและยุทธวิธีให้ ๒

ต่อมาในปี ๒๕๑๗ ราษฎรบ้านโคก บ้านนาดี กิ่งอำเภอสวรรคต จันทบุรี
อุดรธานี ซึ่งถูกผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์กดขี่บีบบังคับมานาน ๕ ปี ได้ลุกฮือขึ้นจับอาวุธเข้า
ต่อสู้กับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์และร้องขอให้หน่วยทหารของ ผส. ๑๓ ซึ่งกำลังออกไป
ฝึกภาคสนามมาฝึกการใช้อาวุธให้โดยราษฎรหาอาวุธมาเอง ๓ โครงการนี้ได้แพร่ขยาย
ไปทั่วภาคตะวันออกเฉียงเหนือในปี ๒๕๑๘ เป็นผลให้ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ประสบ

"บันทึกการประชุมเรื่องไทยอาสาป้องกันชาติ" (ทสปช.) ครั้งที่ ๑/๒๕๒๒.

๒ กองทัพภาคที่ ๒ ส่วนหน้า และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน
เขต ๒ , เอกสารประกอบคำบรรยายหลักสูตรการเมือง (เร่งรัด) , หน้า ๑๓๖.

๓ เรื่องเดียวกัน, : กองทัพภาค ๒ และ กอ.รมน. ภาค ๒, "คู่มือไทย
อาสาป้องกันชาติ ๒๕๒๓" (อัคราเนา), หน้า ๒.

ประสบความล้มเหลวในการปฏิบัติงานอย่างมาก ต่อมารัฐบาลได้ออกระเบียบสำนัก
นายกรัฐมนตรีว่าด้วยไทยอาสาป้องกันชาติ พ.ศ. ๒๕๒๑ ขึ้น เพื่อรวมกลุ่มราษฎรอาสา
สมัครที่มีอยู่มากมายหลายกลุ่ม และเรียกชื่อแตกต่างกันออกไป เช่น อส. ลส. ขบ.
รส. พป. อพป. อปพร. กลุ่มไทยพิทักษ์ถิ่น กลุ่มเสียงชาวบ้าน และกลุ่มอื่น ๆ ให้
รวมเข้าเป็นกลุ่มเดียวกัน เว้นแต่ อส. ลส. ขบ. อพป. โดยเอาแนวความคิดมา
จากไทยบ้านอาสาป้องกันตนเอง (ทสป.) ของกองทัพภาค ๒^๑ ระยะแรก ๆ ที่
มีการประกาศใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฉบับนี้ ยังไม่ได้มีการจัดตั้งศูนย์ไทยอาสา
ป้องกันชาติกลางขึ้นรับผิดชอบงานแต่อย่างใด จึงให้กระทรวงมหาดไทยสั่งการไปในนาม
ศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติกลางเป็นการชั่วคราว ต่อมาเมื่อได้มีการจัดตั้งศูนย์ไทย
อาสาป้องกันชาติกลางขึ้นในกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) เป็น
การถาวร ศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติกลางจึงเข้าไปรับผิดชอบดำเนินกิจการ ทสปช.
แทน และได้มีการประชุมเป็นครั้งแรก เมื่อ ๒๒ มีนาคม ๒๕๒๒ เพื่อวางแนวทางใน
การดำเนินงานการจัดทำโครงการและแผนการฝึกอบรม การจัดตั้ง การควบคุม
บังคับบัญชาและการดำเนินกิจการอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับ ทสปช. ให้เป็นไปในแนวความคิดและ
ระเบียบอันเดียวกัน นับแต่นั้นมา การรวมกลุ่มราษฎรอาสาสมัครในรูปไทยอาสาป้องกัน
ชาติ (ทสปช.) ก็ได้พัฒนาและแพร่ขยายไปทั่วประเทศ

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง ทสปช.^๒

ไทยอาสาป้องกันชาติ จำแนกออกเป็น ๒ ประเภท คือ ประเภทป้องกัน
ตนเอง และคุ้มครองพัฒนา

๑. ประเภทป้องกันตนเอง มีวัตถุประสงค์เน้นหนัก

^๑ สัมภาษณ์ กรีนรงค์ ประคองศรี, หัวหน้าฝ่ายอาสาสมัคร กองป้องกัน
ภัยฝ่ายพลเรือน, ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๒๓.

^๒ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยไทยอาสาป้องกันชาติ พ.ศ. ๒๕๒๑, หน้า ๔.

ก. ค่อด่านและป้องกันการค้าการร้ายของคอมมิวนิสต์หรือภัยจากการกระทำของชาติ

ข. ค่อด่านและป้องกันการค้าความไม่สงบเรียบร้อยทุกรูปแบบ

ค. รักษาความปลอดภัยในหมู่บ้านหรือท้องถิ่นของตนเอง

๒. ประเภทคุ้มครองพัฒนา มีวัตถุประสงค์เน้นหนัก ดังนี้

ก. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ข. ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทุกประเภท

ค. อาสาพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

นโยบายในการจัดตั้ง

๑. ราษฎรต้องริเริ่มรวมกำลังกันขึ้นเอง จัดหาอาวุธเป็นของตนเอง และอาวุธเหล่านั้นส่วนใหญ่จะต้องเป็นอาวุธที่ราษฎรธรรมดาทั่วไปสามารถจัดหาซื้อ หรือ มีไว้ในครอบครองได้ตามกฎหมาย ซึ่งหน่วยรับผิดชอบการจัดตั้งจะต้องกำหนดมาตรการควบคุมไว้อย่างรัดกุมตั้งแต่เริ่มต้น

๒. ไม่มีเครื่องแบบและเครื่องหมายใด ๆ ทำนองทหาร ตำรวจ หรือกำลังกึ่งทหาร การแต่งกายคงเช่นเดียวกับชาวบ้าน ประชาชนโดยทั่วไป

๓. ไม่มีเงินเดือน เบี้ยเลี้ยง ราษฎรต่อต้านภัยคอมมิวนิสต์ทุกคนต้องมีอาชีพเป็นหลักแหล่งทำมาหากินมีหลักฐานเช่นเดียวกับราษฎรทั่วไป (พลเมืองดี)

๔. ไม่มีสิทธิใด ๆ นอกเหนือจากราษฎรในหมู่บ้าน โดยต้องอยู่ภายใต้กฎหมายของบ้านเมือง และจารีตประเพณีของท้องถิ่น

๕. ไม่ถือว่าเป็นเจ้าหน้าที่ ทุกคนทำการต่อต้านภัยคอมมิวนิสต์ด้วยการสมัครใจในรูปแบบชาวบ้าน และราษฎรริเริ่มต่อต้านขึ้นเอง เพื่อป้องกันทรัพย์สินสมบัติของตนเอง

๖. หน่วยรับผิดชอบ การจัดตั้งวางแผนให้ความช่วยเหลือราษฎร ควบคุมและอำนวยความสะดวก โดยกำหนดเลือกหมู่บ้านเป้าหมายขึ้นจากหมู่บ้านที่ถูก ผกค. คุกคามและรุนแรงตามสภาพท้องถิ่น

๗. ฝ่ายปกครอง เป็นหน่วยรับผิดชอบหลักในการจัดตั้ง ราษฎร กลุ่มต่อต้าน และฝ่ายทหารร่วมรับผิดชอบ โดยฝ่ายปกครองจัดให้มีการประสานงานอย่างใกล้ชิดกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องตั้งแต่การวางแผนการจัดตั้ง

๘. เมื่อราษฎรตื่นตัวและพร้อมใจกันต่อต้านในขั้นต้นจะต้องมีแผนการปฏิบัติการทางทหาร เพื่อคุ้มครองกลุ่มหมู่บ้านต่อต้าน เหล่านี้ให้ปลอดภัยจากการคุกคามของ ผกค. จนกว่าราษฎรกลุ่มต่อต้านจะมีความเข้มแข็งเพียงพอและสามารถป้องกันตนเองได้

๙. ต้องวางแผนตั้งแต่เริ่มแรกในการกำหนดมาตรการ หรือวิธีการปฏิบัติ เพื่อยุบเลิกหรือแปรสภาพของ ทสปช. เป็นหมู่บ้านจัดตั้ง หรือลดกำลังของ ทสปช. ลงให้สัมพันธ์กับสถานการณ์ที่คลี่คลายลงในทางที่ดี และเปลี่ยนแนวทางในการปฏิบัติของ ทสปช. ไปเน้นหนักและเสริมสร้างความมั่นคงในการประกอบอาชีพของราษฎรเป็นหลักต่อไป

การรวมกลุ่มและจัดตั้ง ทสปช. ส่วนใหญ่แล้วทางราชการจะเป็นผู้เข้าไปประชาสัมพันธ์ หรือกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความตื่นตัว เห็นความสำคัญของการรวมกลุ่มและอาสาสมัคร เขามารับการฝึก โดยทางราชการเป็นผู้ดำเนินการจัดฝึกอบรม ซึ่งแบ่งออกตามลักษณะหมู่บ้านเป้าหมาย กล่าวคือ หมู่บ้านประเภท ก - ค. หรือ ค. อ่อน ฝึก ทสปช. ประเภท คุ้มครองพัฒนา หมู่บ้านประเภท ค. หรือ ค. แก่ - ง. ฝึก ทสปช. ประเภทป้องกันตนเอง มีหลายกรณีที่ราษฎรร้องขอให้ทางราชการ เขาไปจัดฝึก ทั้งนี้เนื่องจากไคเห็นตัวอย่างจากการฝึกของรุ่นที่ผ่านมาว่าไคผลดีจึงอยากฝึกบ้าง

สัมภาษณ์ ส.อ.อ.จ. เจริญกล้า, ปลัดอำเภอเภอฝ่ายป้องกัน อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา, ๑๗ เมษายน ๒๕๒๕.

เมื่อฝึกแล้วก็มีการจัดตั้งเพื่อปฏิบัติภารกิจและช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่อไป ส่วนเรื่องเครื่องแบบและเครื่องหมายนั้น ผู้เขียนเข้าใจว่าคงเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความรู้สึกแตกแยกกันระหว่างสมาชิก ทสปช. กับประชาชนโดยทั่วไป และไม่เป็นที่โฆษณาโจมตีของฝ่ายตรงข้าม แต่ในทางปฏิบัติส่วนมากมักมีการกำหนดเครื่องแบบ การแต่งกายประจำวันขึ้นมา บางแห่งก็ใช้สัญลักษณ์ผ้าพันคอรูปละสี ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า เป็นการสร้างความรู้สึกแตกแยกให้กับประชาชนโดยเฉพาะในหมู่บ้าน นอกจากนี้ ยังสิ้นเปลืองเงินทองโดยไม่จำเป็นและเป็นการเพิ่มความเคียดแค้นแก่สมาชิก ทสปช. ซึ่งมีฐานะยากจนอยู่แล้ว

การกำหนดหมู่บ้านเป้าหมายเพื่อดำเนินการฝึกนั้น ศูนย์ ทสปช. ภาค ศูนย์ ทสปช. จังหวัด และศูนย์ ทสปช. อำเภอ ร่วมกันพิจารณากำหนดขึ้นมา

ในการฝึกและจัดตั้งราษฎรกลุ่มอาสาสมัคร กรมการปกครองและกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน เป็นเจ้าหน้าที่รับผิดชอบร่วมกัน โดยมีศูนย์ ทสปช. กลาง เป็นหน่วยงานรับผิดชอบปกครองบังคับบัญชาไทยอาสาป้องกันชาติทั่วประเทศ และยังแบ่งสายการบังคับบัญชาย่อย ๆ ออกไปอีก ซึ่งจะไต่กล่าวในภายหลัง

เมื่อจัดตั้งและมอบภารกิจแก่ ทสปช. แล้ว ในพื้นที่ที่มีการแทรกซึมของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ หน่วยทหารหรือกองกำลังของรัฐบาลในพื้นที่ เช่น ตำรวจตระเวนชายแดน เป็นต้น จะตั้งอยู่ประจำชั่วคราวในระยะแรก ๆ เพื่อคอยคุ้มครองกลุ่มหมู่บ้านที่ผ่านการฝึกให้ปลอดภัยจากการคุกคามของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ และเป็นพี่เลี้ยงให้จนกว่า ทสปช. จะมีความเข้มแข็งเพียงพอสามารถป้องกันตนเองได้ จึงจะถอนกำลังออกมา

ความจำเป็นในการจัดตั้ง

จากการศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์บ้านเมืองของไทยในปัจจุบัน จะพบว่า ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ได้ขยายการปฏิบัติงานทั้งทางด้านมวลชนและการใช้กำลังอาวุธ เข้าต่อสู้

กับเจ้าหน้าที่ของทางราชการ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้เพิ่มการปฏิบัติการทั้งทางด้านการเมืองและการทหารมากขึ้นกว่าในอดีตดังจะเห็นได้จากการเพิ่มยอดจำนวนกองกำลังติดอาวุธ การขยายพื้นที่การต่อสู้ ตลอดจนเพิ่มขีดความสามารถในการสู้รบของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยในภาคต่าง ๆ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) ได้ประเมินไว้ว่า ในปี ๒๕๑๔ มีกองกำลังติดอาวุธปฏิบัติงานอยู่ในภาคเหนือ ๒,๕๖๒ คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๓,๔๐๘ คน ภาคกลาง ๔๘๕ คน และภาคใต้ ๑,๕๕๒ คน รวมเป็นกำลังติดอาวุธทั่วประเทศ ๘,๐๐๗ คน^๑ เมื่อเปรียบเทียบจากตัวเลขตามรายงานของวุฒิสมาชิกสภาของสหรัฐอเมริกา ๒ นาย คือ นายโล เวินสไตน์ และนายมูส (Loewenstein and Moose) ที่เสนอต่อรัฐสภาสหรัฐฯ ระบุว่าจากการสำรวจโดยผู้เชี่ยวชาญในเคอิกันยายน ๒๕๑๕ "ทหารป่า" ในไทยมีจำนวนรวมประมาณ ๗,๔๐๐ - ๗,๗๗๐ คน โดยมีจำนวน ๑,๕๒๐ - ๒,๐๓๐ คน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ ๒,๖๔๐ - ๒,๕๖๐ คน ภาคใต้ ๖๐๐ คน และภาคกลาง ๑๓๐ คน^๒

^๑ กองอำนวยการป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์ ปค. ๑๑๑ - ๑ : คู่มือป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์ (พระนคร : โรงพิมพ์กรมแผนที่, ๒๕๑๕), หน้า ๑-๖. อ้างในพิศาล มูลศาสตรสาทร, การสร้างควมมั่นคงในหมู่บ้าน (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สวนทองถิ่น, ๒๕๒๓), หน้า ๓๓ - ๓๔, (อนุสรณ์ทอดกฐินพระราชทานกรมการปกครอง ณ วัดสิริจันทรนิมิตร อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๒๓).

^๒ มาร์แชล บารอง และนายัน อาร์ จันดา, "ประเทศไทย : ป้อมปราการอันสิ้นสะเทือน" ใน ขบวนการคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย, สุชาติ สวัสดิ์ศรี, บรรณาธิการ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิณเนศ, ๒๕๑๗), หน้า ๒๕๕.

จำนวนกำลังพลของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย

พ.ศ.	เหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้	กลาง	รวม
๒๕๑๕	๒,๖๕๐-๒,๘๖๐	๑,๘๒๐ - ๒,๐๓๐	๖๐๐	๑๓๐	๕,๒๐๐ - ๕,๕๒๐
๒๕๑๘	๒,๕๖๒	๓,๕๐๘	๑,๕๕๒	๕๕๕	๘,๐๐๗

จะเห็นได้ว่า กำลังพลของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยเพิ่มขึ้น ทั้งที่มีการสูญเสียในการปะทะ เข้มอบตัว และถูกเจ้าหน้าที่จับตัวได้ เป็นต้น โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ มีอัตราเพิ่มขึ้นมากกว่าภาคอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องจากสภาพความยากจน อุตสาหกรรม และสภาพแวดล้อมอื่น ๆ เหมาะสม เอื้ออำนวยต่อการทำสงครามประชาชน และเป็นไปตามแนวความคิดของเหมา เจ๋อตุง ที่ว่า ฐานที่มั่นใหญ่ ๆ ควรอยู่ใกล้พรมแดนประเทศเป็นกลางหรือประเทศสังคมนิยมแบบคอมมิวนิสต์ เพื่อเป็นการเพิ่มความยืดหยุ่นทางยุทธศาสตร์และยุทธวิธี ^๒

^๑ _____, "Communist Subversive and Terrorist Activities in The North - East," The Communist Threat to Thailand, (Bangkok : Thai Sambhand, 1967), pp.27.

Andrew R. Molnar, Underground in Insurgency Revolution and Resistance Warfare (Washington D.C.: Special Operation Research Office, The American University, 1963), p.36., สายหยุด เกิดผล, พล.อ., สมชัย รัถวิจิตร, อนาคตของไทย, หน้า ๑๐๕.

ส่วนการต่อสู้ภัยกำลังอาวุธ นับจากการปะทะครั้งแรก เมื่อ ๗ สิงหาคม ๒๕๐๘ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยสามารถขยายอิทธิพล ตลอดจนพื้นที่ปฏิบัติงานออกไปอย่างรวดเร็ว โดยการโจมตีที่ตั้งฝ่ายรัฐบาล ชุมโคมตีวางกับระเบิด ลอบทำร้ายเจ้าหน้าที่และราษฎร และการปะทะกับกำลังเจ้าหน้าที่ เป็นต้น

การก่อการร้ายระหว่างปี ๒๕๑๘ - ๒๕๒๒

ประเภทเหตุการณ์	๒๕๑๘	๒๕๑๙	๒๕๒๐	๒๕๒๑	๒๕๒๒
โจมตีที่ตั้ง	๒๓	๕๘	๘๔	๘๖	๒๖
ชุมโคมตี	๓๕	๖๑	๕๗	๘๖	๘๓
ลอบทำร้ายเจ้าหน้าที่	๕๕	๕๖	๘๐	๔๘	๕๕
ลอบสังหารราษฎร	๕๕	๖๔	๒๖๖	๑๕๖	๘๗
ปะทะ	๒๖๘	๔๙๕	๑,๐๕๐	๘๔๔	๖๗๒
วางกับระเบิด	๔๑๖	๔๕๘	๙๖๑	๙๕๑	๓๗๖
โจมตีอาคาร	๑๐	๓	๓๘	๑๘	๑๘
รวม	๘๖๓	๑,๑๙๗	๒,๕๓๖	๒,๑๕๐	๑,๓๑๖

ที่มา : ร่าง แผนสาขาความมั่นคงภายใน และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
ด้านความมั่นคงภายใน ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๒๘. หน้า ๑๑.

จากสถิติการก่อการร้ายทั่วประเทศในรอบ ๕ ปี (๒๕๑๘ - ๒๕๒๒) ที่ผ่านมา ซึ่งทางราชการได้รวบรวมไว้ พบว่า การปฏิบัติการดังกล่าวทวีความรุนแรงและเพิ่มจำนวนปฏิบัติการมากขึ้นกว่าในอดีต ถึงแม้ว่าในปัจจุบันตัวเลขการก่อการร้ายโดยส่วนรวมจะลดน้อยลง แต่ความรุนแรงยังคงปรากฏอยู่ในบางภาคและบางพื้นที่ นอกจากนี้ยุทธวิธีและขีดความสามารถของกองกำลังติดอาวุธของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยก็เพิ่มความแข็งแกร่งยิ่งขึ้น จน

สามารถเข้าแทรกซึมและก่อการร้ายในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ รวมทั้งสิ้น ๕๐ จังหวัด หรือแทรกซึมในพื้นที่อำเภอต่าง ๆ รวม ๒๓๒ อำเภอในปี ๒๕๒๒ โดยแยกออกเป็นรายภาคได้ดังนี้ ภาคเหนือ ๑๕ จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๑๕ จังหวัด ภาคใต้ ๑๐ จังหวัด (ไม่รวม ๓ จังหวัดภาคใต้) ภาคกลาง ๑๐ จังหวัด (ไม่นับรวมกรุงเทพมหานคร) ๑

จำนวนจังหวัดที่มีการแทรกซึมของ ผกค. ระหว่างปี ๒๕๔๕ - ๒๕๒๒

ภาค	๒๕๔๕-๒๕๐๘	๒๕๑๐	๒๕๑๕	๒๕๒๐	๒๕๒๒
ภาคเหนือ	-	-	๕	๕	๑๕
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๗	๑๑	๑๖	๑๕	๑๕
ภาคใต้	-	๕	๖	๖	๑๐
ภาคกลาง	-	๕	๘	๗	๑๐
รวม	๗	๒๑	๓๕	๓๓	๕๐

นอกจากนี้ ภัยจากการคุกคามของเวียคนามตามบริเวณชายแดนไทยโดยอาศัยสถานการณ์ในลาวและกัมพูชา ระยะหลายสิบปีที่ผ่านมานี้มีผลกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของประเทศอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากการที่กองกำลังทหารเวียคนามและเฮงซัมริน ได้ปฏิบัติการกวาดล้างกองกำลังทหาร ฝ่ายพอลปตในบริเวณพื้นที่ใกล้ชายแดนไทยด้านอรัญประเทศ

กรมการปกครอง, "ร่าง (ครั้งที่ ๓) แผนสาขาความมั่นคงภายในและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านความมั่นคงภายใน ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๒๘" (อัครสำเนา), หน้า ๘ - ๑๐.

ปรากฏว่ามีกระสุนปืนใหญ่มาตกในเขตไทยหลายครั้ง^๑ เมื่อต้นปี ๒๕๒๒ หลังจากที่ถูกกลุ่ม
 เองสัมรินโค่นล้มกลุ่มพอลพตเป็นผลสำเร็จ เวียดนามได้ส่งกองทัพจำนวนหลายกองพลเข้า
 ประชิดชายแดนไทย และได้ทำการติดตั้งสถานีเรดาร์ขึ้นที่ศรีโสภณเพื่อตรวจจับการลาดตระเวน
 ทางอากาศของไทย พร้อมกันนั้นมีการนำเอาเป็นต่อต้านอากาศยานมาติดตั้งไว้ตามแนวชายแดน^๒
 ปลายเดือนมิถุนายน ๒๕๒๒ เวียดนามได้มีการเคลื่อนไหวนเสริมกำลังหน่วยปืนใหญ่ หน่วย
 ต่อต้านอากาศยานและกำลังรถถังที่ - ๕๔ มายังชายแดนในลักษณะเตรียมรุก^๓ เมื่อ
 ๒๓ มิถุนายน ๒๕๒๓ ทหารเวียดนามได้บุกรุกเข้ามาโจมตีไทยในบริเวณหมู่บ้านโนนหมากมูน
 ทำให้ราษฎรสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินเสียมาก^๔ ในลาวโซเวียตเข้าไปสร้างฐานทัพอากาศ
 ในเวียงชัย รวมทั้งจัดตั้งสถานีเรดาร์ขึ้น ๔ แห่ง^๕ และมักมีการเคลื่อนไหวกำลัง
 ทหารเวียดนามใกล้ชายแดนไทยอยู่เนือง ๆ เมื่อ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๔ ทหารลาวแดงจำนวน
 หนึ่งบุกรุกเข้ามาข่มขู่ราษฎรในเขตแดนไทย

จากสถานการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ รัฐบาลจึงต้องส่งกำลังทหารหลายกองพล ไปตรึง
 กำลังตามบริเวณแนวชายแดนเพื่อป้องกันการรุกล้ำอธิปไตยของต่างชาติ ดังนั้น การป้องกัน
 และปราบปรามคอมมิวนิสต์จึงต้องงมอบภารกิจให้ฝ่ายพลเรือนรับไปดำเนินการแทน โดยฝ่ายทหาร

^๑ สยามรัฐ, ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๒๒.

^๒ The Bangkok Post, June 1, 1979.

^๓ Far Eastern Economic Review, July 6, 1969, p.18.

^๔ รุฉีพร ชินวรรณ, "วิกฤติการณ์ชายแดนไทย-กัมพูชา กรณีโนนหมากมูน"
 จุลสาร ชุติเมืองหลังเหตุการณ์ปัจจุบัน (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล, ๒๕๒๓), หน้า ๔.

^๕ The Bangkok Post, May 3, 1976.

จะค่อย ๆ ถอนตัวออกมาเพื่อทำหน้าที่ป้องกันประเทศแต่เพียงอย่างเดียว และจะใช้กำลังทหารเฉพาะพื้นที่ที่มีการปฏิบัติการอย่างรุนแรงของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์เท่านั้น ซึ่งในพื้นที่ดังกล่าว เจ้าหน้าที่ไม่สามารถเข้าไปปฏิบัติงานได้ต้องใช้กำลังทหารเข้าทำลายกองกำลังติดอาวุธของคอมมิวนิสต์เสียก่อน

ดังนั้น เพื่อเป็นการต่อต้านและป้องกันการก่อการร้ายของฝ่ายคอมมิวนิสต์ ภัยจากการรุกรานของต่างชาติ และเป็นการแย่งชิงประชาชนจากพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ตามนโยบายการเมืองนำการทหาร รัฐบาลจึงมีนโยบายดำเนินการจัดตั้งและรวมกลุ่มราษฎรอาสาสมัคร หรือไทยอาสาป้องกันชาติ (ทสปช.) ขึ้น เพื่อเตรียมรับกับสถานการณ์ดังกล่าว

แผนการดำเนินการ

ตามคำสั่งศูนย์ ทสปช. กลาง ที่ ๑/๒๕๒๒ ลงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๒๒ สั่งการให้จังหวัดทุกจังหวัดรีบเร่งดำเนินการฝึกอบรมไทยอาสาป้องกันชาติ ทั้งประเภทป้องกันตนเอง และประเภทคุ้มครองพัฒนาตามโครงการ ปี ๒๕๒๒ และแผนการดำเนินงานระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๒๓ - ๒๕๒๗) โดยประสานงานกับศูนย์ ทสปช.ภาค อย่างใกล้ชิด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ว่าจะต้องมีไทยอาสาป้องกันชาติทั่วถึงทุกหมู่บ้าน อย่างน้อยหมู่บ้านละ ๑ หมู่ ทสปช. สำหรับหมู่บ้านที่มีหลังคาเรือนไม่เกิน ๕๐ หลังคาเรือน หากหมู่บ้านใดมีจำนวนหลังคาเรือนเกินกว่า ๕๐ หลังคาเรือน ก็ให้ฝึกอบรม ทสปช. เพิ่มขึ้น โดยที่คูหลักเกณฑ์ ๕๐ หลังคาเรือน ต่อ ๑ หมู่ ทสปช. สถิติ ทสปช. ที่รวบรวมได้จากโครงการฝึกอบรม ปี ๒๕๒๒ และตามแผนการฝึกอบรมระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๒๓-๒๕๒๗) คาดว่า จะมีจำนวนทสปช. ในปี ๒๕๒๒ รวมทั้งสิ้น ๑๐๘,๘๓๔ คน แยกเป็น

^๑ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน, "ทสปช." (เอกสารโรเนียว) หน้า ๕ - ๖.

ทสปช. ประเภทป้องกันตนเอง ๕๗,๔๕๔ คน

ทสปช. ประเภทคุ้มครองพัฒนา ๕๒,๔๓๐ คน

จำนวน ทสปช. ที่จะฝึกอบรมตามแผนระยะ ๕ ปี รวมทั้งสิ้น ๔๘๔,๓๒๕ คน แยกเป็น

ทสปช. ประเภทป้องกันตนเอง ๒๐๖,๗๗๕ คน

ทสปช. ประเภทคุ้มครองพัฒนา ๒๗๗,๕๕๐ คน

ส่วนสถิติจำนวนราษฎรอาสาสมัครที่มีอยู่ก่อนประกาศใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยไทยอาสาป้องกันชาติ พ.ศ.๒๕๒๑ และได้รับการปรับสภาพเป็นไทยอาสาป้องกันชาติแล้วมีจำนวนทั้งสิ้น ๑๙๖,๔๕๕ คน แยกเป็นประเภทป้องกันตนเอง ๑๐๗,๔๐๓ คน ประเภทคุ้มครองพัฒนา ๘๙,๐๕๒ คน

สถิติที่ศูนย์ ทสปช. กลาง รวบรวมไว้ถึงสิ้นเดือน มกราคม ๒๕๒๔ มียอดจำนวน ทสปช. รวมทั้งสิ้น ๖๐๒,๕๒๔ คน เมื่อเปรียบเทียบกับยอดจำนวน ทสปช. ตามแผนการฝึกอบรมระยะ ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๒๓ - ๒๕๒๗) แล้ว จะพบว่าปัจจุบันยอดจำนวน ทสปช. ได้เกินเป้าหมายไปแล้วอย่างมาก แต่ทางราชการก็ยังคงเห็นความจำเป็นที่จะให้ฝึกต่อไป เพื่อแพร่ขยายไปทั่วประเทศให้ได้มากที่สุด

การจัดทำแผนการฝึกอบรมนั้น ศูนย์ ทสปช. อำเภอ เสนอแผนการฝึกอบรมต่อศูนย์ ทสปช. จังหวัด และศูนย์ ทสปช. จังหวัด เสนอแผนการฝึกต่อศูนย์ ทสปช. ภาค อนุมัติ เมื่ออนุมัติแล้ว ศูนย์ ทสปช. ภาคเสนอแผนที่ได้รับการอนุมัติแล้วไปให้ศูนย์ ทสปช. กลาง ทราบภายใน ๑๕ วัน การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการฝึกอบรม ทสปช. ต้องอนุมัติจากศูนย์ ทสปช. ภาค เสียก่อน สำหรับจังหวัดกรุงเทพมหานคร ปทุมธานี นนทบุรี และสมุทรปราการนั้น ศูนย์ ทสปช. ภาค ๑ เป็นผู้ดำเนินการ โดยเสนอขออนุมัติจากศูนย์ ทสปช. กลาง^๑

^๑ศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติกลาง ที่ ๑/๒๕๒๒ ลงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๒๒ เรื่อง หลักการฝึกอบรมและการจัดตั้ง ทสปช.

งบประมาณ

การฝึกอบรมไทยอาสาป้องกันชาติ รัฐบาลมีนโยบายให้ใช้งบประมาณโดยประหยัด และห้ามเรียกเก็บเงินจากผู้เข้ารับการฝึกไม่ว่ากรณีใด ๆ

งบประมาณในการฝึกอบรม ทสปช. มี ๔ ประเภท คือ

๑. งบประมาณที่ได้รับจากผู้มีจิตศรัทธาบริจาค
๒. งบประมาณของกระทรวงมหาดไทย
๓. งบประมาณของหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น
๔. งบประมาณของศูนย์ ทสปช. กลาง

ในปี ๒๕๒๒ กระทรวงมหาดไทยไม่สามารถจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการฝึกอบรมไทยอาสาป้องกันชาติได้ทัน จึงต้องให้ศูนย์ ทสปช. จังหวัดขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สำหรับการฝึกอบรมที่จังหวัดจะดำเนินการนอกเขตเทศบาลและสุขาภิบาล ส่วนในเขตเทศบาลและสุขาภิบาลก็ให้เทศบาลและสุขาภิบาลนั้นตั้งงบประมาณรายจ่ายสนับสนุนการฝึกอบรม ซึ่งในปี ๒๕๒๒ - ๒๕๒๓ ทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาได้ตั้งงบประมาณทั้งสิ้น ๒๑๐,๐๐๐ บาท อำเภอครบุรีได้รับงบประมาณจากสุขาภิบาลแะเพื่อฝึกอบรมในเขตสุขาภิบาล เป็นเงินทั้งสิ้น ๒,๐๐๐ บาท ^๒

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา. "ข้อบัญญัติจังหวัดนครราชสีมา เรื่อง งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พุทธศักราช ๒๕๒๓".

^๒ สุขาภิบาลแะ อำเภอครบุรี, "ข้อบังคับงบประมาณสุขาภิบาลแะ เรื่อง งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พุทธศักราช ๒๕๒๓."

นอกจากนี้ กระทรวงมหาดไทยยังได้โอนงบประมาณ ปี ๒๕๒๒ จากโครงการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อป.พร.) จำนวน ๑,๓๑๒,๓๐๐ บาท^๑ มาสนับสนุนการฝึก ทสปช. อีกด้วย ต่อมาสำนักงานประมาณ กระทรวงการคลัง ชี้แจงว่าไม่สามารถจัดสรรงบประมาณการฝึก ทสปช. ให้กระทรวงมหาดไทยได้ ทั้งนี้เนื่องจากว่าระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยไทยอาสาป้องกันชาติ พ.ศ.๒๕๒๑ ข้อ ๘ กำหนดให้ศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติกลางเป็นผู้ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ ดังนั้นงบประมาณของกระทรวงมหาดไทยจึงได้จากงบประมาณของโครงการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีเหลืออยู่เดิมเท่านั้น

ทางด้านศูนย์ ทสปช. กลาง ก็ให้การสนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์การฝึก ซึ่งในปี ๒๕๒๓ ศูนย์ ฯ มีงบประมาณรวมทั้งสิ้น ๑,๓๒๓,๐๐๐ บาท

ส่วนงบประมาณที่ได้รับจากผู้มีจิตศรัทธาบริจาคนั้นขึ้นอยู่กับความศรัทธาของผู้บริจาคในการฝึก ทสปช. ของแต่ละแห่ง จึงไม่อาจจะรวบรวมได้แน่นอน

นอกจากที่กล่าวมานี้ ยังมีมูลนิธิ ทสปช. ซึ่งได้รับเงินจากการบริจาคของผู้มีจิตศรัทธา เพื่อใช้เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับสมาชิก ทสปช. ที่ได้รับบาดเจ็บล้มตายจากการปฏิบัติหน้าที่ ปัจจุบันมียอดเงินรวมทั้งสิ้น ๓,๕๒๕,๕๘๖.๓๖ บาท (ตุลาคม ๒๕๒๓)

การจัดตั้งและการบังคับบัญชา

การจัดตั้งหน่วยและ การควบคุมบังคับบัญชาไทยอาสาป้องกันชาติให้เป็นไปตามลำดับ ดังนี้^๒

^๑ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน, "ทสปช." หน้า ๘.

^๒ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยไทยอาสาป้องกันชาติ พ.ศ.๒๕๒๑ หน้า ๗ - ๑๘.

๑. ศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติกลาง มีผู้อำนวยการป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ทั่วไป (ผอ.ปค.) เป็นผู้ำนวยการ ศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติกลางซึ่งผู้ดำรงตำแหน่งนี้ในปัจจุบัน คือ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี และผู้บัญชาการทหารบก โดยมีกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) ส่วนรีนฤติ เป็นศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติกลาง รับผิดชอบในการปกครองบังคับบัญชา และกำกับดูแลไทยอาสาป้องกันชาติที่ราชอาณาจักร ผู้อำนวยการศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติกลางสามารถแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติกลางได้ตามจำนวนที่เห็นสมควร ซึ่งมักเป็นข้าราชการพลเรือน ทหาร ตำรวจ ที่เรียกมาช่วยราชการ โดยมีนายทหารระดับพันเอกเป็นหัวหน้า

ศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติกลาง มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย การกำหนดระเบียบข้อบังคับ การสั่งใช้ การสนับสนุนงบประมาณโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ เอกสารทางวิชาการ การให้คำแนะนำ ตลอดจนการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของไทยอาสาป้องกันชาติที่ราชอาณาจักรรวมทั้งงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒. ศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติเขตหมายเลข มีผู้อำนวยการป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ (ผอ.ปค.) เขตหมายเลข หรือแม่ทัพภาคทั้ง ๔ ภาค เป็นผู้ำนวยการ ศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติเขตหมายเลข โดยมีกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในเขตหมายเลข ซึ่งตั้งอยู่ในกองทัพภาคทั้ง ๔ ภาค เป็นศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติ เขตหมายเลขรับผิดชอบในการปกครองบังคับบัญชา สั่งใช้ และกำกับดูแลไทยอาสาป้องกันชาติในเขตกองทัพภาค ผู้อำนวยการศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติเขตหมายเลขสามารถแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติเขตหมายเลขได้ตามจำนวนที่เห็นสมควร ซึ่งส่วนใหญ่มักเป็นข้าราชการ พลเรือน ตำรวจ ทหาร ที่เรียกมาช่วยราชการ โดยมีต้นสังกัดอยู่ในเขตกองทัพภาคนั้น ๆ

ศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติ เขตหมายเลข มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลและให้การสนับสนุนการดำเนินกิจการไทยอาสาป้องกันชาติทั่วเขตกองทัพภาค

๓. ศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติ เขตจังหวัด. มีผู้อำนวยการป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ เขตจังหวัด คือผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้อำนวยการศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติ เขตจังหวัด โดยมีกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในเขตจังหวัด ซึ่งมีที่ทำการอยู่ที่ศาลากลางจังหวัดเป็นศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติ เขตจังหวัด หากจังหวัดใดไม่มีกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในเขตจังหวัด ให้จังหวัดตั้งศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติ เขตจังหวัดขึ้น ทำนองเดียวกับ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในเขตจังหวัด รับผิดชอบในการปกครองบังคับบัญชา สั่งใช้ และกำกับดูแลไทยอาสาป้องกันชาติในเขตจังหวัด ผู้อำนวยการศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติเขตจังหวัด สามารถแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติเขตจังหวัดได้ตามจำนวนที่เห็นสมควร ซึ่งมักเป็นข้าราชการในเขตจังหวัดนั้น ๆ

ศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติเขตจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลและให้การสนับสนุนการดำเนินกิจการไทยอาสาป้องกันชาติภายในเขตจังหวัดนั้น

ต่อมา ในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๒๒ ได้ลงมติให้เปลี่ยนแปลงการเรียกชื่อ "ศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติเขตหมายเลข" เป็น "ศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติภาค" และ "ศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติเขตจังหวัด" เป็น "ศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติจังหวัด" เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่ประชุมยังกำหนดให้การดำเนินงานไทยอาสาป้องกันชาติทั้งหมดใน ๔ จังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสมุทรปราการ อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติ ภาค ๑

กระทรวงมหาดไทย, "เรื่อง การดำเนินงานไทยอาสาป้องกันชาติ, หนังสือด่วนมาก ที่ มท.๐๓๐๖/ว.๔๘๗ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๒๒ ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด และ ปลัดกรุงเทพมหานคร

๔. ศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติอำเภอ มีผู้บังคับศูนย์อำนวยการและประสานงาน ป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์อำเภอ คือนายอำเภอเป็นผู้อำนวยการศูนย์ไทยอาสา ป้องกันชาติอำเภอ โดยมีศูนย์อำนวยการและประสานงานรักษาความมั่นคงภายในอำเภอ เป็นศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติอำเภอ หากอำเภอใดไม่มีศูนย์อำนวยการและประสานงาน รักษาความมั่นคงภายในอำเภอ ให้อำเภอจัดตั้งศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติอำเภอทำนอง เดียวกับศูนย์อำนวยการและประสานงานรักษาความมั่นคงภายในอำเภอรับผิดชอบในการ ปกครองบังคับบัญชา สั่งใช้ และกำกับดูแลไทยอาสาป้องกันชาติในอำเภอ ผู้อำนวยการ ศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติอำเภอสามารถแต่งตั้งหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ ข้าราชการ อื่นที่เห็นสมควรและกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นเจ้าหน้าที่ศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติอำเภอได้ตาม ความจำเป็น

ศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติอำเภอ มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแล สั่งใช้ และให้การ สนับสนุนการ ดำเนินกิจการ ไทยอาสาป้องกันชาติภายในเขตอำเภอนั้น และอาจมอบหมาย ให้เจ้าหน้าที่ผู้หนึ่งผู้ใดที่ได้รับแต่งตั้งเป็น เจ้าหน้าที่ศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติปฏิบัติงานแทนก็ได้

๕. หมวดไทยอาสาป้องกันชาติ มีหัวหน้าหมวดไทยอาสาป้องกันชาติ ๑ คน เป็นหัวหน้าในการ ปกครองบังคับบัญชาและปฏิบัติภารกิจ โดยมีรองหัวหน้าหมวด ๒ คน เป็นผู้ช่วย ทั้งหัวหน้าหมวดและรองหัวหน้าหมวด เลือกลงมาจากหัวหน้าหมู่ไทยอาสาป้องกัน ชาติซึ่งเป็นสมาชิก ทสพช. ภายในหมวด โดยถือคะแนนเสียงข้างมากเป็นหลัก

หมวดไทยอาสาป้องกันชาติ ประกอบด้วยหมู่ไทยอาสาป้องกันชาติไม่เกิน ๕ หมู่ ในกรณีที่มีหมู่บ้านใดที่มีหมวดไทยอาสาป้องกันชาติตั้งแต่ ๒ หมวดขึ้นไป ให้หัวหน้าหมวดไทยอาสา ป้องกันชาติ เลือกลงกันขึ้นเป็นประธานหัวหน้าหมวดไทยอาสาป้องกันชาติในหมู่บ้าน ถ้าคะแนน เสียงเท่ากันใช้วิธีการจับสลาก

๖. หมู่ไทยอาสาป้องกันชาติ มีหัวหน้าหมู่ไทยอาสาป้องกันชาติ ๑ คน เป็นหัวหน้า ในการปกครองบังคับบัญชาและปฏิบัติภารกิจ โดยมีรองหัวหน้าหมู่ ๒ คน เป็นผู้ช่วย ทั้งหัวหน้า หมู่ และรองหัวหน้าหมู่ไทยอาสาป้องกันชาติ เลือกลงมาจากสมาชิกไทยอาสาป้องกันชาติภายใน หมู่ โดยถือคะแนนเสียงข้างมากเป็นหลัก

หมู่ไทยอาสาป้องกันชาติ ประกอบด้วยจำนวนสมาชิกไทยอาสาป้องกันชาติ ไม่เกิน ๒๐ คน

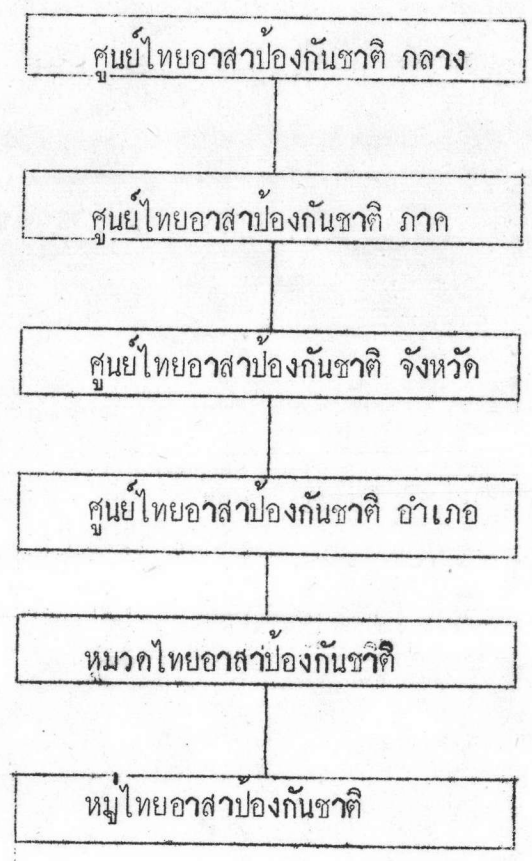
หัวหน้าหมวด รองหัวหน้าหมวด หัวหน้าหมู่ และรองหัวหน้าหมู่ไทยอาสาป้องกันชาติ อยู่ในตำแหน่งคราวละ ๑ ปี เมื่อครบวาระ ผู้อำนวยการศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติอำเภอ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจะต้องเรียกประชุมไทยอาสาป้องกันชาติเพื่อ เลือกตั้งตำแหน่งดังกล่าวขึ้นใหม่ คนเดิมอาจได้รับการเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งต่อไปอีกได้

การควบคุมบังคับบัญชาเป็นไปตามลำดับชั้นดังที่กล่าวมาข้างต้น การสั่งการและการรายงานให้กระทำตามลำดับชั้นการบังคับบัญชา เช่นเดียวกัน เว้นแต่กรณีฉุกเฉิน หรือจำเป็น อาจรายงานผู้บังคับบัญชาเหนือชั้นขึ้นไปได้ แต่จะต้องรับรายงานให้ผู้บังคับบัญชาโดยตรงทราบทันที

นอกจากนี้ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานที่ประชุมสมาชิกไทยอาสาป้องกันชาติ อาจตกลงให้มีการ เลือกตั้งประธานรุ่น และรองประธานรุ่นได้โดยให้ผู้อำนวยการศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติอำเภอหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นประธานในการเลือกตั้ง ทั้งประธานและรองประธานรุ่นอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๑ ปี เมื่อครบวาระให้ผู้อำนวยการศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติอำเภอ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเรียกประชุมสมาชิกเพื่อดำเนินการ เลือกตั้งใหม่ ผู้ดำรงตำแหน่งคนเดิมอาจได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งต่อไปอีกก็ได้

แผนภูมิการบังคับบัญชา ทสปช.

การฝึกอบรม

ขั้นตอนในการปฏิบัติก่อนการฝึกอบรม ทสปช.มี ๓ ขั้นตอน คือ

ขั้นแรกเป็นขั้นการเตรียมการ โดยใช้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบว่าการเคลื่อนไหวของฝ่ายตรงข้าม เพื่อแยกมิตร แยกศัตรู และค้นหาแกนบ้านเป็นหลักการสำคัญ ขั้นตอนมาเป็นการดำเนินงานด้านปฏิบัติการจิตวิทยา (ปจว.) เพื่อให้ความรู้พื้นฐานทั้งทางการเมืองแก่ประชาชน สร้างความตื่นตัวให้เกิดจิตสำนึกถึงความมั่นคงของชาติ และเพื่อให้ประชาชนเกิดความรู้สึกหรือความต้องการที่จะต่อสู้กับผู้อกรร้ายคอมมิวนิสต์ ซึ่งอาจต้องใช้ชุดรณรงค์

ทางการเมืองเข้าไปดำเนินงาน ปจว. ชั้นสุดท้าย เป็นการทำลายโครงสร้างของผู้ก่อการ
ร้ายคอมมิวนิสต์ในหมู่บ้าน โดยเชิญแกนบ้านหรือแนวร่วมของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเศ
ไทยในหมู่บ้านให้ไปอบรมตามโครงการสันติสุข เมื่อบุคคลเหล่านี้ได้เปลี่ยนแปลงทัศนคติและ
ความคิดหันมาสนับสนุนฝ่ายรัฐบาลแล้ว ก็ปล่อยกลับสู่ภูมิสำเนาเดิม แล้วจึงดำเนินการ
ประชุมหรืออบรมชาวบ้านโดยพร้อมเพียงกันทั้งหมู่บ้าน เชิญชวนให้สมัครเข้ารับการอบรม
ไทยอาสาป้องกันชาติ

หลังจากนั้น ก็ดำเนินการฝึกอบรม ในขั้นนี้ศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติอำเภอจะต้อง
วางโครงการฝึกอบรม เสนอต่อผู้อำนวยการศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติจังหวัดพิจารณาอนุมัติ
ศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติจังหวัดก็จะรายงานให้ศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติกลางทราบล่วงหน้า
เมื่อเสร็จสิ้นการฝึกอบรมแล้วก็เป็นการจัดตั้ง และมอบภารกิจให้สมาชิกไทยอาสา
ป้องกันชาติปฏิบัติต่อไป

ระยะเวลาในการฝึกอบรม

ระยะเวลาของการฝึกอบรมไทยอาสาป้องกันชาติครั้งหนึ่งต้องไม่เกินสัปดาห์

วิทยากร

วิทยากรสำหรับการฝึกอบรมและครูฝึกนั้น ศูนย์ ทสปช. จังหวัด เป็นผู้พิจารณา
จัดหาได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม ทั้งนี้กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม และ
กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน อาจสนับสนุนวิทยากร และครูฝึกไปร่วมอบรมได้ตาม
ที่เห็นสมควร หรือในกรณีที่ศูนย์ ทสปช. จังหวัดร้องขอ

การจัดหาวิทยากรสำหรับฝึกอบรมทางการเมืองระดับจังหวัดและอำเภอนั้น ฝ่าย
กิจการพลเรือน กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (ฝกร.กอ.รมน.) ได้ดำเนินการ
ฝึกอบรม โดยคัดเลือกจากเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ ทสปช. ที่มีความรู้พื้นฐานทางการเมืองทั่วประเทศ

เข้ารับการอบรม เป็นระยะเวลา ๗ วัน ปัจจุบัน ค่าเงินการอบรมไปแล้ว ๒ รุ่น ๆ ละ ประมาณ ๒๐๐ คน รวมทั้งสิ้นประมาณ ๔๐๐ คน^๑ ซึ่งคาดว่าจะเป็นการแก้ปัญหาการขาดแคลน วิทยากรทางการเมือง ทสปช. ระดับจังหวัดและอำเภอได้เป็นอย่างมาก

สำหรับการฝึกอบรมทางค่านิยมวิธีนั้น ให้ใช้เจ้าหน้าที่จากหน่วยปฏิบัติการพิเศษ (นพพ.) ตำรวจตระเวนชายแดน (ตชด.) และทหารที่อยู่ใกล้ที่สุดเป็นวิทยากรฝึก

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ทสปช. ระดับจังหวัดและอำเภอ

๑. จังหวัดใดที่มี ศอป.กอ.รมน.จังหวัด ก็มีเจ้าหน้าที่ในสายงานของ กอ.รมน. เป็นผู้ปฏิบัติงาน ทสปช.
๒. จังหวัดที่ไม่มี (ศอป.กอ.รมน.จังหวัด ปลัดจังหวัดหรือป้องกันจังหวัดเป็นหัวหน้า คณะ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ทสปช.
๓. อำเภอที่มี ศอป.รมน.อำเภอ ให้ปลัดอำเภอฝ่ายป้องกันเป็นเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ ทสปช.
๔. อำเภอที่ไม่มี ศอป. รมน.อำเภอ ให้นายอำเภอพิจารณาแต่งตั้งปลัดอำเภอฝ่ายส่งเสริมการปกครองเป็นเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ เว้นแต่อำเภอใดที่ไม่มีให้ตั้งปลัดอำเภอคนใด คนหนึ่งที่เหมาะสมเป็น เจ้าหน้าที่รับผิดชอบงาน ทสปช.

---

^๑ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน, "คู่มือการฝึกอบรมวิทยากรทางการเมือง ไทยอาสาป้องกันชาติ" (อค์สำเนา), หน้า ๔๗.

การรับสมัคร

ผู้สมัครเข้ารับการฝึกอบรมไทยอาสาป้องกันชาติต้องยื่นใบสมัครต่อผู้อำนวยการศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติอำเภอ โดยมีกำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน หรือนายกเทศมนตรี ในกรณีที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือข้าราชการไม่ต่ำกว่าระดับสามหรือเทียบเท่าในกรณีที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร เป็นผู้ลงนามรับรองว่าเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและความประพฤติเหมาะสมที่จะเข้ารับการฝึกอบรม แล้วผู้อำนวยการศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติอำเภอจัดส่งใบสมัครไปให้สารวัตรใหญ่หรือสารวัตรสถานีตำรวจอำเภอท้องที่นั้นพิจารณาตรวจสอบประวัติและความประพฤติของผู้สมัคร แล้วเสนอความเห็นต่อผู้อำนวยการศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติอำเภอว่าสมควรรับสมัครหรือไม่ การรับสมัครหรือไม่รับสมัครนั้นให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้อำนวยการศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติอำเภอ

คุณสมบัติ

ผู้สมัครเข้ารับการฝึกอบรมต้องมีคุณสมบัติไม่อยู่ในลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

๑. มีสัญชาติไทย
๒. มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบเจ็ดปี และไม่เกินหกสิบปี
๓. มีภูมิลำเนาอยู่ในท้องที่รับสมัครมาแล้วไม่น้อยกว่าหกเดือน
๔. เป็นผู้เสียภาษีในการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็น

ประมุขด้วยความบริสุทธิ์ใจ

๕. ไม่เป็นผู้มีร่างกายทุพพลภาพหรือวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบหรือติดยาเสพติดให้โทษหรือโรคติดต่อร้ายแรง

๖. ไม่เป็นพระภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

๗. ไม่เป็นผู้ที่มีชื่อเสียในทางทุจริต หรือเสื่อมเสียทางศีลธรรม หรือมีพฤติกรรมเป็นภัยต่อสังคม

๘. ไม่เป็นผู้เคยถูกลงโทษไล่ออก หรือปลดออก ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการหรือรัฐวิสาหกิจ หรือราชการบริหารส่วนท้องถิ่นและยังไม่พ้นกำหนดเวลาหนึ่งปี นับแต่วันที่ถูกลงโทษหรือปลดออก

๔. ไม่เป็นผู้เคยได้รับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษและยังไม่พ้นกำหนดเวลาหนึ่งปีนับแต่วันพ้นโทษ

สมาชิกภาพ

ไทยอาสาป้องกันชาติ ต้องพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก เมื่อ

๑. ตาย
๒. ได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติอำเภอให้ลาออก
๓. ผู้อำนวยการศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติจังหวัดสั่งให้ออกเนื่องจากขาดคุณสมบัติตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

๔. ถูกศาลพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

๕. ผู้อำนวยการศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติอำเภอ สั่งให้ออกเพราะผิดวินัย หรือประพฤติตนไม่เหมาะสม

หลักสูตร

การฝึกอบรมไทยอาสาป้องกันชาติ มี ๒ หลักสูตร คือ

๑. หลักสูตรหลัก
๒. หลักสูตรฝึกทบทวน
๑. หลักสูตรหลัก

หลักสูตรหลักนี้ใช้สำหรับฝึกอบรม ทสปช. ทั้งประเภทคุ้มครองพัฒนาและประเภทป้องกันตนเอง และประเภทปรับกลุ่มอาสาสมัครอื่น ๆ ให้เป็น ทสปช. ใช้ระยะเวลาในการฝึก ๑๐ คืน คิดเป็นชั่วโมงได้ ๑๐๐ ชั่วโมง

หลักสูตรหลักนี้ ยังแบ่งออกได้เป็น ๓ ประเภท ด้วยกัน คือ

ก. หลักสูตรร่วมพื้นฐาน ควรประกอบด้วยวิชา ดังนี้

- ๑. การรักษาความมั่นคงแห่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- ๒. หลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
- ๓. การเมืองและการปกครองของประเทศไทย
- ๔. การคุกคามและบ่อนทำลายของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์
- ๕. การรักษาความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดี
- ๖. การทำงานเป็นหมู่คณะ และความสามัคคีปรองดองของคนทั้งชาติ
- ๗. การข่าวเบื้องต้นและการเผยแพร่ข่าวสาร
- ๘. การส่งเสริมอาชีพและความเป็นอยู่ของชุมชน
- ๙. การอาสาพัฒนาและการบริการชุมชน
- ๑๐. การสันตนาการ

ข. หลักสูตร เน้นหนักการป้องกันตนเอง ควรประกอบด้วยวิชาดังนี้

- ๑. การรักษาความมั่นคงปลอดภัยในประเทศ
- ๒. การต่อต้านการแทรกซึมบ่อนทำลายของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์
- ๓. การต่อต้านการแทรกซึมบ่อนทำลายของผู้ก่อความไม่สงบต่าง ๆ
- ๔. หลักปฏิบัติตามแนวความคิดการเมืองนำการทหาร
- ๕. อาวุธศึกษาและการใช้อาวุธต่าง ๆ
- ๖. หลักยุทธวิธีของฝ่ายเราและฝ่ายตรงข้าม
- ๗. การลาดตระเวนและการรักษาความปลอดภัยในหมู่บ้าน
- ๘. การปฏิบัติการร่วมกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือน ตำรวจ และทหาร
- ๙. การข่าวกรองและต่อต้านข่าวกรอง
- ๑๐. การสื่อสารและการส่งกำลังบำรุง

๑๑. การพยาบาลสนาม
๑๒. การพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม
๑๓. การปฏิบัติการทางงานจิตวิทยา
- ก. หลักสูตร เน้นหนักการคุ้มครองพัฒนา การประกอบด้วยวิชาดังนี้
  ๑. หลักการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
  ๒. การป้องกันและบรรเทาภัยธรรมชาติ
  ๓. การป้องกันและระงับอัคคีภัย
  ๔. การอพยพประชากรและส่วนราชการ
  ๕. การรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง
  ๖. การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
  ๗. การจัดเวรยามและการป้องกันหมู่บ้าน
  ๘. หลักการใช้อาวุธและศิลปการป้องกันตัว
  ๙. การปฏิบัติการร่วมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ
  ๑๐. การข่าว (การหาข่าวและรายงานข่าว)
  ๑๑. การปฐมพยาบาลและการช่วยเหลือผู้ประสบภัย
  ๑๒. ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
  ๑๓. การริเริ่ม และ เร่งรัด พัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

วิชาในแต่ละหลักสูตรอาจปรับปรุงให้สอดคล้องกับพื้นที่ ความต้องการ ของประชาชน และความมุ่งหมายของ ทสพช. แต่ละประเภท โดยการลดชั่วโมงการฝึกลงได้ ๑๕ ชั่วโมง หรือถ้าลดวันทำการฝึกอบรมลงได้ ๓ วัน ๒ คืน ทั้งนี้ต้องให้อยู่ในดุลยพินิจของศูนย์ ทสพช. ภาค เป็นผู้พิจารณาความเหมาะสม

ต่อมา ได้มีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหลักสูตรใหม่เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ.๒๕๒๒^๑ (กฎาคม นวก ข.)

^๑ คำสั่งศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติกลางที่ ๑/๒๕๒๓ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๒๓ เรื่อง หลักสูตรการฝึกอบรมและการ จัดตั้ง ทสพช.

๒. หลักสูตรฝึกทบทวน

หลักสูตรนี้ใช้ฝึกทบทวน ทสปช. ทั่วประเทศคุ้มครองพัฒนาและป้องกันตนเอง โดย
ใช้ฝึกทบทวนทุกรอบ ๖ เดือน ในระยะเวลา ๓ วัน ๒ คืน ประกอบด้วยวิชาต่าง ๆ ดังนี้ ๑

๑. รายงานตัวและปฐมนิเทศ
๒. สถานการณ์ของ ผกค.
๓. ยุทธวิธีของ ผกค.
๔. แนวทางต่อสู้กับ ผกค.
๕. ฝึกทำรวมมือเปล่าหรือฝึกทำอาวุธ
๖. ฝึกบุคคลทำการรบ และการปฏิบัติของยุทธวิธี
๗. อาวุธศึกษา
๘. ทสปช. กับความมั่นคงของชาติ
๙. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๑๐. การข่าวกรอง
๑๑. การเผยแพร่ข่าวสาร
๑๒. การป้องกันหมู่บ้าน
๑๓. สันตนาการ

การแบ่งประเภทหมู่บ้าน

การแบ่งประเภทหมู่บ้าน ศูนย์ ทสปช. ภาค เป็นผู้พิจารณา เพื่อให้การฝึกอบรม
ไทยอาสาป้องกันชาติจะได้ไม่ซ้ำซ้อนกับหมู่บ้านที่กำหนดเป็นเขตการฝึกอบรม หมู่บ้านอาสาพัฒนา
(อ.พ.ป.) กล่าวคือ การฝึกอบรมหมู่บ้าน อพป. จะดำเนินการในหมู่บ้านเป้าหมาย ประเภท ข
และ ค. ในพื้นที่ที่ประกาศเป็นเขตแทรก กั้น ๓๘ จังหวัด ซึ่งกำหนดหมู่บ้านเป้าหมายไว้

๔,๐๐๐ หมู่บ้าน ถ้าหมู่บ้านใดได้รับการฝึกและจัดตั้งเป็นหมู่บ้าน อพป. แล้ว ก็จะไม่นำ
ไทยอาสาป้องกันชาติ เข้ามาฝึกซ้ำกันอีก

ส่วนการกำหนดหมู่บ้านที่จะทำการฝึกไทยอาสาป้องกันชาตินั้น ศูนย์ ทสปช. ภาค ศูนย์
ศูนย์ ทสปช. จังหวัด และศูนย์ ทสปช. อำเภอ ร่วมกันพิจารณากำหนดขึ้น

ภารกิจและการสั่งใช้

ไทยอาสาป้องกันชาติ มีภารกิจ ดังนี้

๑. ป้องกันและต่อต้านการก่อการร้ายของฝ่ายคอมมิวนิสต์หรือภัยจากการกระทำ
ของข้าศึก
๒. ป้องกันและต่อต้านการก่อความไม่สงบ ระเบียบร้อยทุกรูปแบบ
๓. ลาดตระเวนและรักษาความปลอดภัยในหมู่บ้านหรือท้องถิ่นของตนเอง
๔. ช่วยเหลือผู้ประสบภัย หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ในการป้องกัน บรรเทา
และระงับอัคคีภัย และภัยธรรมชาติอื่น ๆ
๕. ช่วยเหลือพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจในการรักษาความสงบเรียบร้อย
และป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทุกประเภทภายในขอบเขตของกฎหมาย
๖. สืบสวน สืบค้นรับฟังข่าวและความเคลื่อนไหวอันเป็นภัยต่อความมั่นคง
ปลอดภัยของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ แล้วรีบรายงานให้ผู้ปกครองบังคับบัญชาทราบ
๗. ริเริ่มและอาสาพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
๘. ภารกิจอื่น ๆ ตามที่ผู้อำนวยการศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติ อำเภอขึ้นไป

มอบหมาย

ไทยอาสาป้องกันชาติปฏิบัติการกิจเฉพาะในเขตจังหวัดท้องที่ของคนที่ตนเอง เว้นแต่
จะได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการศูนย์ ทสปช. จังหวัด เมื่อมีความจำเป็น หรือเร่งด่วน ซึ่งจะ
ต้องปฏิบัติโดยฉับพลันทันที และเป็นภาระกระทำต่อเนื่องระหว่างท้องที่ หรือได้รับคำสั่งจาก
ผู้อำนวยการศูนย์ ทสปช. ภาค จึงจะปฏิบัติการกิจนอกเขตจังหวัดได้

ในการปฏิบัติภารกิจ ไทยอาสาป้องกันชาติมีสิทธิใช้อาวุธเป็นของทางราชการตามที่ได้รับมอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษร และจะใช้ได้เฉพาะในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย การคุ้มครองป้องกันหมู่บ้าน การป้องกันต่อต้านผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ หรือผู้ก่อความไม่สงบเรียบร้อย เท่านั้น

ส่วนการสั่งใช้กำลังไทยอาสาป้องกันชาติเพื่อปฏิบัติภารกิจนั้น ผู้อำนวยการศูนย์ ทสปช. อำเภอ ต้องออกคำสั่งไว้เป็นลายลักษณ์อักษร โดยเฉพาะภารกิจที่ต้องใช้อาวุธ

การรายงานและการติดตามผล

สมาชิกไทยอาสาป้องกันชาติ เมื่อได้ปฏิบัติภารกิจไปแล้วหมวดไทยอาสาป้องกันชาติ ต้องจัดให้มีการประชุมเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของหมวดและของสมาชิก แล้วรายงานต่อผู้อำนวยการศูนย์ ทสปช. อำเภอ ภายในวันที่ห้าของทุกรอบสามเดือน เพื่อรายงานต่อไปยังผู้อำนวยการศูนย์ ทสปช. จังหวัด ผู้อำนวยการศูนย์ ทสปช. ภาค และผู้อำนวยการศูนย์ ทสปช. กลาง ตามลำดับ

ส่วนการติดตามผล หลังจากจัดตั้งและมอบหมายภารกิจแล้ว ทางเจ้าหน้าที่จะติดตามผลโดยการออกเยี่ยมเยียนสมาชิก ทสปช. ที่ผ่านการฝึกมาแล้ว เพื่อให้คำแนะนำและแก้ไขปัญหา ข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น บางครั้งก็นำหน่วยแพทย์เคลื่อนที่มาทำการรักษาฟรี หรืออาจจะนำสิ่งของ เช่น เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค เป็นต้น มาแจกจ่าย นอกจากนี้ยังจัดให้มีการรวมพลังของสมาชิก ทสปช. เป็นประจำทุกปี ทั้งนี้เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้กับ ทสปช. และยังแสดงให้เห็นถึงความพร้อมเพรียงของสมาชิก ทสปช. ซึ่งเป็นเครื่องวัดผลสำเร็จของโครงการอีกด้วย ทางอำเภอครบรู้อย่างจัดให้มีการประชุมประธานรุ่น ทสปช. ของทุกหมู่บ้าน มาประชุมพร้อมกันในวันที่ ๑๐ ของทุกเดือน เพื่อรับนโยบายและติดตามผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมา

สิทธิของ ทสปช.

สิทธิของ ทสปช. ตามคำสั่งศูนย์ไทยอาสาป้องกันชาติกลางที่ ๑/๒๕๒๒ แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑. ทสปช. ที่ปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งของผู้อำนวยการศูนย์ ทสปช. ทุกระดับ อันชอบด้วยกฎหมาย และระเบียบแบบแผน เมื่อประสบอุบัติเหตุได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิต ย่อมได้รับสิทธิในฐานะกำลังพลประเภท ๒ ของ กอ.รมน. เช่น ได้รับเงินค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลตลอดเวลาที่เข้ารับการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลนั้น เสียชีวิตได้ ๒๕ เท่า ของเงินเดือนหรือค่าจ้าง (ในกรณีที่ไม่มีเงินเดือนของทางราชการ ให้ใช้อัตราเงินเดือน ๕๕๐ บาท) เป็นต้น
๒. ไทยอาสาป้องกันชาติที่ช่วยเหลือราชการ การปฏิบัติงานของชาติหรือการปฏิบัติงานตามหน้าที่มนุษยธรรม จนได้รับอันตรายถึงพิการเสียแขนหรือขา หูหนวกทั้งสองข้าง ตาบอดหรือได้รับการป่วยเจ็บถึงทุพพลภาพไม่สามารถจะใช้กำลังกายหรือความคิดประกอบอาชีพได้ตามปกติ จะได้รับการสงเคราะห์ตามพระราชบัญญัติสงเคราะห์ผู้ประสบภัยเนื่องจากการช่วยเหลือราชการ การปฏิบัติงานของชาติ หรือการปฏิบัติหน้าที่มนุษยธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ เช่น ได้รับเงินสงเคราะห์เป็นรายเดือนตามสมควรแก่เหตุการณ์และความทุพพลภาพ ตั้งแต่เดือนละยี่สิบบาทจนถึงเดือนละหนึ่งร้อยบาท^๑ เป็นต้น

นอกจากนี้ ไทยอาสาป้องกันชาติยังได้รับสิทธิในการช่วยเหลือการรักษาพยาบาลตามระเบียบกระทรวงสาธารณสุข ว่าด้วยการช่วยเหลือและรักษาพยาบาล พ.ศ. ๒๕๒๔ โดย

---

^๑ ตามพระราชบัญญัติสงเคราะห์ผู้ประสบภัยฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๒ ได้เปลี่ยนแปลงเป็นตั้งแต่เดือนละสองร้อยห้าสิบบาทถึงเดือนละเจ็ดร้อยห้าสิบบาท.

ให้สถานบริการสาธารณสุขเรียกเก็บค่าบริการพยาบาลเพียงร้อยละ ๕๐ ของอัตราค่าบริการพยาบาลที่กำหนดไว้ สิทธิดังกล่าวถือเป็นสิทธิเฉพาะตัว

วินัย

วินัยของสมาชิกไทยอาสาป้องกันชาติ มีดังนี้ *

๑. ต้องสนับสนุนและชำระไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
๒. ต้องรักษาความลับของทางราชการ และของไทยอาสาป้องกันชาติ
๓. ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ปกครองบังคับบัญชาโดยเคร่งครัด
๔. ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต อุตสาหะอดทนรับผิดชอบ และไม่แสวงหาผลประโยชน์อันมิชอบเพื่อตนเองหรือผู้อื่น จากการปฏิบัติภารกิจไทยอาสาป้องกันชาติ
๕. ต้องรักษาความสามัคคีในหมู่คณะ และเสียสละผลประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนรวม
๖. ต้องประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมอันดีงาม
๗. ต้องไม่ดื่มสุรารายาเมาในขณะที่ปฏิบัติภารกิจ
๘. ต้องไม่ใช้กิริยาวาจาที่ไม่สุภาพต่อประชาชน
๙. ต้องไม่รายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา

ในกรณีที่สมาชิกไทยอาสาป้องกันชาติผู้ใดกระทำความผิดวินัยผู้ปกครองบังคับบัญชาตั้งแต่ระดับหัวหน้าหมู่ไทยอาสาป้องกันชาติขึ้นไป มีอำนาจพิจารณาลงโทษว่ากล่าวตักเตือน หรือลงโทษภาคทัณฑ์ ส่วนการกระทำความผิดขั้นร้ายแรงนั้น ผู้ปกครองบังคับบัญชาโดยตรงรายงานผู้ปกครองบังคับบัญชาตามลำดับจะถึงผู้อำนวยการศูนย์ ทสปช.อำเภอ เพื่อส่งลงโทษต่อไป.